శ్రీ ర స్తు.

—:०:—

శ్రీగోపాల కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమదఖిలమహీమండలమండనాయమానంబగు,

శ్రీ కా ళ హ స్తి లో చే రి న

మద్దులేట్పురం గ్రామనివాసస్తుండును

జంగం - వీరరాఘవశెట్టినామధేయదాసపుత్రుండునగు,

శే ష దా స బా ల క వి వ రు ని చే.

రచియింపఁబడిన

Sengalese Bole Kavi

శ్రీ రుక్మిణీకల్యాణ చరిత్ర సంకీర్తనలు.

Rukmini Kalyana Charitra -

ఇయ్యవి

పండితోత్తమపరిష్కృతంబై

వే॥ వెంకటసుబ్బాశాస్త్రులవారి స్వకీయ,

స ర స్వ తీ వి లా స ము ద్రా క్ష ర శా ల యం దు

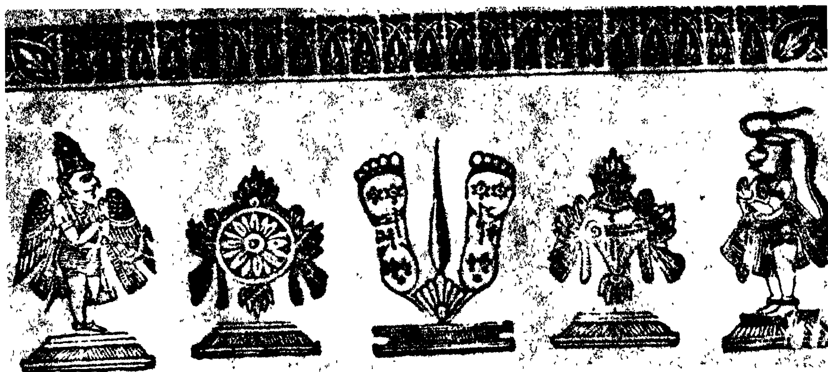
మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, వఁకాయల - కృష్ణస్వామి శెట్టివారి

ప్రే ర ణ వ ల న

సదరు- గ్రంథకర్తచే ముద్రింపించి ప్రచురింపఁబడియె.

౧౮౯౪-సం॥ జనవరినెల.

దీనిక్రయం - రూ, ౦—౬—౦,

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీరుక్మిణీసమేత శ్రీగోపాలకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ రు క్మి ణీ క ల్యా ణ సం కీ ర్త న ము లు.

వి నా య క ప్రా ర్థ న ము.

శ్లోకం॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం - శశివర్ణంచతుర్భుజం।
ప్రసన్నవదనంధ్యాయే - త్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే।
అగజాననపద్మార్కం- గజాననమహర్నిశం।
అనేకదంతంభక్తానా మేకదంతముపాస్మహే॥

:o:-

యమునాకల్యాణి రాగము - ఏక తాళము.

ప ల్ల వి.

విఘ్నరాజదేవా - వేగబ్రోవరావా

అనుపల్లవి.

కుందరదనసుందరాంగి - చందనగంధిరో భగవతి॥(వంద)

చరణములు.

ఇందువదనమృదుభాషిణి ఏణాక్షితలోదరినా
డెందమునను భజియించెద మందహాసినీమదవతి॥ (వంద)
నీలవేణినినుమది - నిక్కముగనునమ్మితి
చాలగనీదయనేలుము జాలముసేయకవేగమె
వాలాయముమీరగనా వాక్కునవసియింపుమమ్మ॥(వంద)
సన్నుతినేజేసెద - సరసిజాక్షిశారద
ఎన్నోవిధములవేడెద వీణాపుస్తకపాణిరో
పన్నుగనీదయనేలుము పరమపావనిశ్రీవాణి॥ (వంద)
వరములనాకొసగుమీ - ఒనరుగనిదివినుసుమీ
ధరలోవెలసినమద్దులే ట్పురహరియంకితముగనీ
చరితముచెప్పగబూనితి నిరతముసరిజేయుజనని॥(వంద)

—:o:—

సాక్షాద్భగవంతుండగు శ్రీమన్నారాయణమూర్తిప్రార్థనము.

—:o:—

శా॥ శ్రీవత్సాంకితకౌస్తుభస్ఫురితలక్ష్మీచారువక్షస్థల
శ్రీవిభ్రాజితునీలవర్ణు శుభరాజీవాక్షుకంజాతభూ
దేవేంద్రాదిసమస్తదేవమకుటోద్దీప్తోరురత్నప్రభా
వ్యావిద్ధాంఘ్రిసరోజునచ్యుతుకృపావాసుంబ్రశంసించెదన్॥

—:::—

నాటరాగము - జంపెతాళము.

జయరుక్మిణీలోల జయమదనగోపాల.
జయసద్గుణశీల జయకనకచేలా॥ (౧)

జయభక్తభవహరణ	జయగోపికారమణ	
జయరుద్రనుతచరణ	జయకృపాభరణా॥	(౨)
జయసకలమునితోష	జయదీనజనపోష	
జయసుధారసభాష	జయదురితశోషా॥	(౩)
జయయసురకులభీమ	జయనీరదశ్యామ	
జయశేషనుతనామ	జయపరంధామా॥జయ॥	(౪)

—:ం:—

లక్ష్మీదేవి ప్రార్థనము.

—:ం:—

మ॥ హరికింబట్టపురాణిపున్నెములప్రోవర్థంపు పెన్నిక్కచం।
దురుతోబుట్టువు భారతీగిరిసుతల్తోనాడుపూబోడి తా।
మరలందుండెడు ముద్దరాలుజగముల్మన్నించుసిల్లాలుభా।
సురతన్లేములువాపుతల్లి శిరియిచ్చున్ నిత్యకల్యాముల్॥

—:ం:—

కీర్తన— బ్యాగ్ రాగము - రూపకతాళము.

పల్లవి.

మన్ననసన్నేలవమ్మ - మారునిజనని॥ మన్నన॥

అనుపల్లవి.

ఎన్నోవిధములనీ - సన్నుతిజేతును
కన్నడజేయకు - కరుణించుమోతల్లి॥ మన్న॥

చరణములు.

క్షీరవారధిసుత నేరమెన్నకనాదు
ఘోరదురితములం బారగదోలుము॥ మన్న॥

వాసవవందిత   భాసురాంగిననుమోసము సేయకు   వాసుదేవుని రాణి॥   మన్న॥

ధరలోనమద్దులే   ట్పురిని వెలయుహరి
యురమునవసియించి   మెరయురమాదేవి॥   మన్న॥

—:o:—

వ॥ అని యివ్విధంబున యిష్టదేవతల ప్రార్థనంబు గావించి తదనంతరంబు॥... ... ...*

—:o:—

పూర్వఋషిగణ భాగవతోత్తముల ప్రార్థనము.

క॥ వ్యాసవసిష్ఠపరాశర । భాసురశుకశౌనకాదిభవ్యఋషులనున్ ।
వాసిగబలిప్రహ్లాదవి । భీషణరుక్మాంగదాంబరీషులగొలుతున్ ॥

క॥ అనియిష్టదేవతలమది ।
సనయముప్రార్థించిఋషుల।
నవనీసురులన్। వినుతించెదవంశక్రను।
మును దెలిపెదభక్తవర్యముఖ్యులు మెచ్చన్॥

—:o:—

కవివిచారము - ద్విపద.

శ్రీకరంబుగధర-చెలువుగా వెలయు - శ్రీకాళహస్తికిఁజెంతననుండు*
పోలుపొందమద్దులేట్పురమందిరమున- వెలసిన వేంకటవిఠలునికరుణ * చెలువొందగాజుల - సెట్లవంశమున * వలనొప్పగా పాలవల్లిగోత్రంబు * విష్ణుమతంబన వెలయుచుధరను - శ్రేష్ఠమైయొప్పునుజనులలో నెపుడు * జంగమవాండ్లనజగతిలోమిగుల- రంగుగాగృహపేరురంజిల్లుచుండు * యిట్టివంశంబున వెలయునుకీర్తి-శ్రేష్ఠుడై చెంచమశెట్టినామమున * నతనికినేవురునందనుల్గలరు- మతిమంతులగుచుయిమహినుతికెక్కి* తెరగొప్పవార్ల - ద్వి

తీయపుత్రుండు - గురుతరంబైనసద్గుణగరిష్ఠుండు* తేజంబునెన్నగాదినక
రుపగిది - రాజసంబునసురరాజసముండు* పరధనపరదార - పరులనిం
దలను - విడివిగామదినెప్పుడెఱుఁగనివాఁడు * ధర్మగుణంబులఁదనరినవాఁడు -
నిర్మలశాంతుండునీతికోవిదుఁడు *కమలనాభునికరుణగలిగినవాఁడు - ప్రమ
దంబుతోఁడుత్ప్రబలినవాఁడు * కరమర్థివీరరాఘవశెట్టిపేర - మెరయుచు
నుండుగు మేదినిలోన * యతనికిలక్ష్మమ్మయనుకాంతసతియు - పతివ్రతనడవ
డిభాసిల్లుసుగుణ * పతినిదైవంబనిభావించుమదిని - సతతంబుపూజలసలుపు
చుధరను* తెలుగునవీర్లకుజ్యేష్ఠపుత్రుండ - సలలితంబుగను శేషయ్యనామము
న * విలసితంబగుచుండువిబుధులుమెచ్చ*విలనుబాలకుడనై - వెలయుచునిపు
డు*పదునెనిమిదియేండ్లప్రాయంపువాఁడ - విదితగుణంబులవిధినేనెరుంగ*
సకలపురాణశాస్త్రములనెఱుఁగ - ప్రకటితంబగుకావ్యభావనమెఱుఁగ *
అమరత్రికాండము - లరయనివాఁడ - గమకించఛందస్సుక్రమమెరుంగకను* మ
న్త్రైదతంత్రియామహితగుణుండు - సత్పుణ్యుఁడగుమరి - సచ్చరిత్రుండు *
అన్నెరింగిన అనుభవపరుఁడు - సాత్వికగుణమున * సకలశాస్త్రముల*
సారమెఱింగినసజ్జనసుతుఁడు - సారసాక్షునిభక్తిసలిపెడుఘనుఁడు* గరిమతో
సుబ్బయ్యగారినామమున - ధరలోనవిలసిల్లు - ధన్యతమెరసి * కరమర్థి యా
తనికరుణచేనిపుడు - పరగంగయతిగణప్రాసముఁదెలిసి * బహువడిరుక్మిణీప
రిణయంబనెడు - చరితంబుజెప్పంగసంతసంబొదవి * తప్పకమదినిశ్రీధవుని
దర్శించి - చెప్పబూనితినయ్య - శ్రీహరిదయను* యొప్పగాసత్కృతియొ
నరసీకృతిని - తప్పులుసవరించిదయజూడుఁడనుచు * చెచ్చెరవేడెదశరణని
మిగుల - మెచ్చుదీవెనలునాకొసగంగవలయు॥ ... ...*

—:o:—

బుధజనస్తుతి.

యమునాకల్యాణిరాగము - రూపకతాళము.

పల్లవి.

శరణుశరణు - సాధులార - కరుణజూడరయ్యామీరు॥శరణు

శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

అనుపల్లవి.

పరమపుణ్యులగుటనుమిము - పలుతెరగుల ప్రార్థించెద
ఇరువొందగ సకలార్థనము - లెరుగనియగ్రభక్తుడ నయ్యా
(ద్రుత) మరియును పదునైనిమిదివ - త్సరములలో వెలయువాడ
నిరతమునన్నేలుమనుచు - నెరనమ్మితి శుభకరముగ॥ (శరణు)

యతిగణప్రాసంబులనే - యరయని బాలకుడను నీ
క్షితివెలసిన మద్దులేట్పురి - శ్రీశునికరుణను జేసియు
అతులితమగు నీచరితము - అనువొందగ రచియించెద
హితమతితో దనుమీదయ - నెంచిబ్రోవమనుచు దలతు॥ (శరణు)

—:o:—

సీసపద్యము.

వినరయ్య బుధులార విన్నవించెద నాదు । మనవిని మీమది ఘనత జేసి నాయొనరించు నీ నారాయణుని చరిత్రమున దోషములున్న । సమము జేయ గను భాగవతమున - గలపద్యవచనము । లందందు జేర్చిన సవియొసుగునా। మ నుచు మనం బెంచి మాధవు స్మరియించి। మొదలు పెట్టెద ముదమునను గాన। బా లకుండను జేసెద చాలవినుతి । కీరభాషణముల కెట్లు కోరివిగుల।సంతసంబందెద రొానట్లు సరమీర । దలచినను గౌరవించుడీ ధన్యులారా॥ ❀

-౧౭-

వ॥ ఇవ్విధంబున సత్కవీంద్ర సాధుజనంబులకుం బ్రణమిల్లి శ్రీమన్నారాయణార్పితంబుగా నాయొనర్పంబూనిన శ్రీరుక్మిణీకల్యాణచరితంబగు సంకీర్తనములకుం గథాక్రమల బెట్టిదసెన॥ ❀

శ్రీ ర స్తు.

—:o:—

శ్రీ రు క్మి ణీ క ల్యా ణ చ రి త్ర ము.

కాలక్షేపమునకు యోగ్యత కలిగిన సంకీర్తనములు

శ్రీరుక్మిణీసమేత గోపాలకృష్ణ పరబ్రహ్మణేనమః.

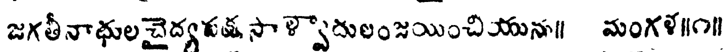
శ్రీకరకరుణాసాగర ప్రకటలక్ష్మీ కళత్ర భవ్యచరిత్రా
లోకాతీతగుణాశ్రయ గోకులవిస్తారనంద గోపకుమారా॥

వ॥ మహనీయగుణగరిష్ఠులగునమ్మౌని శ్రేష్ఠులకు నఖిలపురాణవ్యాఖ్యాన వైఖరీ సమేతుండయినసూతుండిట్లనె నట్లుప్రాయోపవిష్టుండైన పరీక్షిన్నరేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుండిట్లనియె॥ ❋

తో హ రా చ ర ణ ము లు.

ప్రతితోహరాలకున్ను యీదిగువవ్రాయబడిన చరణమును
పల్లవిగాపాడవలయును.

మంగళమగుశ్రీరుక్మిణీపరిణయ - మనునీచరితముభువిలోన॥
పొంగుచువినువారికెల్లప్పుడు-పొలుపగుశ్రీహరిపురిలోన॥
ఖగపతియింద్రునిగెలచియసుధమున-గైకొనినచందమునను
జగతీనాథులచైద్యకుజసాళ్వాదులంజయించియును॥ మంగళ॥౧॥

ఇఘ్భువిలోవిదర్భపురమునను వెలసినభీష్మకుపుత్రిక౯
గొబ్బుననెత్తుకచనియెను ప్రేమను గోపాలుడునాపడతిక౯॥మంగ॥౨॥

-:o:-

వ॥ ఓపరీక్షిన్నరేంద్రా మున్ను వినతకొమారుండగు గరుత్మంతుండే విధంబునదేవేంద్రునిజయించి యమృతంబునుంగైకొనియెనో ఆప్రకారంబు ననే సాక్షాత్భగవంతుండగు శ్రీకృష్ణుండు శిశుపాలజరాసంధదంతవక్త్రి సాళ్వాదులాదిగాగల జగతీనాథులజయించి విదర్భాధీశుండగు భీష్మకరాజకూతురగు రుక్మిణీదేవినింగొనివచ్చి వివాహంబుజేసికొనియెనని చెప్ప శుకయోగీంద్రుంగని పరీక్షిన్నరేంద్రుండడిగనెట్లనిన॥ ❋

—:o:—

తోహరా॥ఇటులశుకమునియు మెరుగబలుకగను వినియున్నృపతియిట్లనియె౯।
పటుతరముగ రాక్షసపరిణయమున పరమపురుషుడరిగియును॥ ౩॥
మంచగమనయగుమహిలోభీష్మకు సుందరసుతరుక్మిణెనూ।
అందముగాశ్రీకృష్ణుండెత్తుకనతనిపురముచనుటకునూ॥ మంగ॥ ౪॥
వచ్చినదొకట-డెయెటులజయించెను వనజాక్షుండసురులము౯।
మెచ్చగసురులునుబొగడగవెలదిని యెటులచేకొనెనుచెపుము౯॥౫॥
యవనివిభుండిటులనియుమరియునూ యాశుకమునితోననియె౯।
వివరముగనునీకథదెల్పుము నేవినగోరెదననిమరియు౯॥మంగళ॥ ౬॥

—:o:—

వ॥ ఓ శుకమునీంద్రా మున్ను రాక్షసవివాహంబున స్వయంవరంబునకువచ్చినహరి రుక్మిణీదేవింగొనిపోయెననిపలికితివి శ్రీకృష్ణుండొకరుండె వ్విధంబున శిశుపాలజరాసంధ దంతవక్త్రి సాళ్వాదులావిగాగలనేకరాజులంజయించె నేలాగునయారుక్మిణిం గొనివచ్చె నది మహాశ్చర్యకరంబగుంగాన నాకెరింగింపుండని పరీక్షిన్నరేంద్రుండు మఱలనిట్లనియె॥

—:o:—

శా॥ కల్యాణాత్మకమైనవిష్ణుకథలాకర్ణించుచున్నక్తుడౌ।
కల్యుండెవ్వడుతృప్తుడౌ నవివినంగాగ్రొత్తలౌచుండు సా
కల్యంబేర్పడ భూసురోత్తమయెరుంగంబల్కవె రుక్మిణీ
కల్యాణంబువినంగనాకుమదిలో గౌతూహలంబయ్యెడిన్॥

వ॥ మఱియునూ॥

—:o:—

కీర్తనము-కాంభోదిరాగము- అటతాళచాపుతాళము.

ప ల్ల వి.

శ్రీరుక్మిణీకల్యాణంబు - బహు - చెలువువెలయువైభవంబూ

అ ను ప ల్ల వి.

ధారుణిలోగల కూ్రరవుజనులకు
ఘోరపాపముల గూల్చివేయునట్టి
(ద్రుత) పారమగునౌషధము-మీవలె- సాధులనగను నెరుగబడితిని
కోరియడిగెద గాన- మది- విచారమును వేగమునదీర్చుము॥శ్రీరు॥

భూషణంబులుచెవులకు-బుధ-తోషణంబులుగానగూ
దూషణాదిక్రోధ లేశమయినలేక
కోసివేసినట్టి గుణులుమీకుగాక
వాశిగనుధరమద్దులేట్చురి యీశుడైనెలకొన్నకృష్ణుని
భాసురంబగుకథలువిన-నా-భాగ్యమనవగువిన్నవింపుము॥ శ్రీరు॥

-:o:-

వ॥ -మరియును శ్రీహరిచరిత్రంబులందలప ఘోరంబగు పాతకముల పొ[illegible]చునట్టి నౌషధంబై యొప్పునట్లు మిముంబోలు మహనీయులనంగవినంబడితిగాన యాహరిచరిత్రంబులన్నివినవలయునని నాదుమనంబున మిగుల సంతోషంబగుచుండుటంజేసి నాయందుంగరుణనుంచి శ్రవణానందకరంబు

౫ శ్రీహరికథలంజెప్పి ననుంగృతార్థుంగావింపుండనియడిగిన పరీక్షిన్నరేంద్రునకు అత్యంతసంతోషచిత్తుండగుచు శుకయోగీంద్రుండుచెప్పందొడంగె॥

-:o:-

—() కథా ప్రారంభము. ()—

పరీక్షిన్నరేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుండు దెలుపుట.

తోహరా॥ వినుమువిదర్భాదేశంబేలెడు - వీరుడయినభీష్మకుడూ
ఘనతమీరగనునేవురుసుతులను - క్రమముగవడసెనునతడు॥ ౭
నేవురకుంగడగొట్టుచెల్లెలై - నెలతయొకటియుదయించెన్
నావనితకురుక్మిణియనునామము-నయముగభీష్మకుడునిడెన్॥ ౮॥

—:o:—

వ॥ఓపరీక్షిన్నరేంద్రావిదర్భదేశంబున కుండినపనగరంబను నొకపురంబుగలదు యాపురంబేలు భీష్మకరాజునకు అయిదుగురుకొడుకులుగలిగిరి వారలకుంగడపట నొకకూతురుంగలిగె నబ్బాలికామణికి రుక్మిణియను నామంబిడిరి యంతనబ్బాలికయూ॥ ❀

క॥ బాలేందురేఖదోచిన। లాలితయగునపరదిక్కులాగునధరణి।
పాలునిగేహముమెరసెను । బాలికజన్మించియెదుగభాసురమగుచున్॥

వ॥ ఇట్లు శుక్లపక్షమందుదయించుచంద్రుండేవిధంబున దినదినంబునకుంగళలెచ్చుచుండునో నవ్విధంబున నబ్బాలికయు భీష్మకరాజగృహంబున విలసిల్లుచుండె మరియు దినదినప్రవర్ధమానయై॥ ❀

—:o:—

తోహరా॥అంతటనాకాంతామణిబొమ్మల - కతిప్రేమముతోమెరయన్
సంతసంబుగనుకల్యాణంబుల-సలుపుచునుండెనుమరియున్॥మం॥ ౯॥
కొంతకాలమునకావనితయు - గుజ్జనకూళ్లొండుచునుండెన్
కాంతలకునుకొంతయుబెటుచు-మరికొంతయుతనుదినుచుండెన్॥౧౦

రమణీయంబగుపూలవనమునను- రమణులతోఁగూడుకయుఁ
భ్రమమీరగనానాపుష్పలతలకును - బోదులుసేయుచుమరియుఁ॥
సదమలమణిమయసౌధభాగముల- సంతసముగనతివేగఁ
ముదితలగూడుకభద్రడోలికల-ముచ్చటలాడుచునూగుఁ॥ మం॥
బాలికామణులచేరియాసఖియ - బంతులనాడుచుమరియుఁ
మేలిమిమీరగచిలుకకోవెలల- మెలగిపలుకుచునువెలయుఁ॥౧౩॥

-:o:-

వ॥ ఇవ్విధంబున రుక్మిణీదేవి చిన్నవయసునం జేసిచెలులంగూడిబొమ్మలకుం బెండ్లిండ్లుసేయుటయు గుజ్జనకూళ్లొండుటయు చెలులుం దానుంభుజించుటయు అత్యంతమణిమయంబగు నగరులయందలిబంగరువుయ్యాలలనూగుటయు యాచెలులతోడపూలచెండ్లాడుటయు చిలుకలంగోవెలలంభాషించుటయును మొదలగు ననేకవిధంబుల యుత్సాహంబునం గూడియుండె మరియును॥ ❋

—(చెలులంగూడి యొకరికొకరు యుత్సాహంబున బలుకుట.)—

బంతులాడుపాట - కల్యాణిరాగము- ఆదితాళము,

పల్లవి.

బంతులనాడెదమువేగ పంకజాక్షులారరారె॥బంతులనా॥

అనుపల్లవి.

చింతనములవదలియు - బహు - చెలువుగగుమిగూడియు శ్రీ
కాంతునిమనమునదలచుచు శాంతులమగుచును-మోదమున
(ద్రుత)సంతసముగవెలయుహేమ కంతుకములకరములనిడి
పంతములాడుచునువేటగా పలుతెరగులభాషింపుచు॥బం॥౧॥

శృంగారవనంబుననతి సొంపుగదిరుగుచుశుకపికి
భృంగీగణరవముల యు ప్పొంగుచుయానందింపుచు
రంగుగధరశేషయ్యను రక్షించినకేశవుబహు
భంగులధ్యానముజేసిన మంగళకరమగునిజముగ॥బం॥ ౨॥

వ॥ మఱియునుం గొబ్బిపాడిరెట్లంటేని॥ ❋

—:o:—

రాగము - యేకతాళము.

గొబ్బియళ్లో॥ కమలాక్షులారారా రేశ్రీ - కాంతునిసేవింతము॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥ రమణులారావినరేమునుకరి - రాజునుదయనేలెనే॥గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥భానూరాంగుడగునేకొమ్మ - భక్తవత్సలుడమ్మ॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥ఆశాచేభజియించినాబహు - వాశిగలుగునమ్మ॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥పొంగుచుపుష్పములాపొందు - రంగనిపూజింతమె॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥అంగజజనకుడుమనల - ఆదారించిబ్రోచునే॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥ధరమద్దూతేట్పురినివెలయు - దాసావరదుడమ్మా॥ గొబ్బి॥
గొబ్బియళ్లో॥శిరులానొసగిశేషయ్యను - చెలువుగరక్షించెనే॥ గొబ్బి॥

వ॥ అనియిట్లు గొబ్బిబాడిరయ్యవసరమున॥ ❋

—:o:—

సీ॥ దేవకీసుతుకోర్కె- తీగెలుపీడంగ వెలదికిమైదీగె వీడదొడగె। కమలనాభునిచిత్త కమలంబువికసింప కాంతినింతికిముఖకమలమొప్పె। మధువిరోధికిలోన మదనాగ్నిపొడసూపఁ బొలతికిచనుదోయిపొడవుసూపె। శౌరికిధైర్యంబు సన్నమైడాయంగ జలజాక్షిమధ్యంబుసన్నమయ్యె। హరికిప్రేమబంధ॥ మధికంబుగాగేశ బంధమధికమగు బాలకమరె। పద్మనయను వలన ప్రమదంబునిండార నెలతకెవ్వనంబునిండియుండె॥ ❋

వ॥ ఇట్లురుక్మి-రుక్మిరధ - రుక్మిబాహురుక్మికేశ-రుక్మినేత్రులను-నే వురకుంజెలియలైన రుక్మిణీదేవి దనయవ్వనప్రాయంబునా॥ ❋

కీర్తనము-కల్యాణి రాగము-ఆదితాళము.

పల్లవి.

రాజేంద్రవినుమయీ రాజితమగుకథ రమ్యమనోహరము.

అనుపల్లవి.

రాజితంబగు రాజగృహమున   రమ్యముగనే తెంచుభటులచే॥
తేజముగు నా రామకృష్ణుల   తెలివివినిరుక్మిణియుదలచెను॥ రాజేం॥

చరణములు.

నయ్యిరువరిలోన నాశ్రీకృష్ణుడెసరి   నాధుండగుననుచునూ॥
నైర్యముగ నాయణివనెంచగ   నెలతరూపగుణాతిశయముల॥
చన్యునన్కృష్ణుండువినితన   సఖియగాచేకొనగదలచెను॥ రాజేం॥

అంతబంధువులెల్ల ఆనందముగ చేరి   అబలశ్రీకృష్ణునకు॥
సంతసంబుగ నిత్తుమనగను   సకలక్రోధము పెంచిరుక్మడు॥
నంసకృష్ణునకివ్వననుచును   నంధుశైశుపాలునకునని॥ రాజేం॥

పౌరుషంబుతోడ పంతమాడినఅన్న   పలుకులప్పుడతివినియూ॥
ధారుణినిమద్దులేటిపురమున   దాసులనుపోషింపుచుండెడి॥
సారసామ్యునకు దెలుపవేగమె   సఖియపిలువగనంపెవిప్రుని॥ రాజేం॥

వ॥ ఓనరేంద్రా ఆసమయంబున రుక్మిణీదేవి తనతండ్రియా భీష్మకరాజగృహంబున కరుగుదెంచుచుండు భటజనంబులవల్లను బలరామకృష్ణుల సౌందర్యగుణాతిశయంబులవిని * యందు శ్రీకృష్ణుని వివాహంబుగాసికొనవలయునిదితథ్యంబని తావరించె * నంతయారుక్మిణీదేవి రూపసౌందర్యాదిగుణాతిశయముల నాకృష్ణుండెరింగి యబ్బాలికామణినిందనకు భార్యగాచేకొనవలయునని దలంచె॥ *

అయ్యవసరంబున భీష్మకరాజుంగల బంధువులందరుంగూడియబ్బా లికామణినిఁగృష్ణునకొసంగుటసమ్మతంబని దలంచుటంగని యాభీష్మకరాజ జ్యేష్ఠపుత్రుండగు రుక్మియనుదుష్టుండు శ్రీకృష్ణునిపైననేకవిరోధంబులంజేసి తనదుబంధువర్గంబాడిన పలుకులనటంకంబుజేసి తనచెలియలిశిశుపాలున కిత్తునని మూఢుండగుచువచించె॥ ❋

ఇవ్విధంబునతన్ను శిశుపాలునకివ్వందలంచిన యన్నపలుకులప్పాని నియెరింగి తనమనంబునవ్యసనంబవలంబించి తనకాప్తుండగు నొకబ్రా హ్మణునిం బిలువంబంచి యాశ్రీకృష్ణునకివ్విధంబెల్ల నెరింగింపందలంచి॥ ❋

గీ॥ అంతశ్రీరుక్మిణీదేవి యార్యుడయిన భూసురోత్తమురప్పించి పొంకముగను। తనదువృత్తాంతమంతయుతరుణివేగ చెప్పదొడగెను నంత టచెలువమీర॥

వ॥ ఇట్లుబ్రాహ్మణురావించి రుక్మిణీదేవి తన వృత్తాంతంబంతయు నావిప్రునకుంజెప్పందొడంగె॥ ❋

(శ్రీరుక్మిణీదేవి తనమనంబునంగలకోర్కెల భూసురునకెరింగించుట.)

కీర్తన—యమన్ రాగము - త్రిపుట తాళము.

పల్లవి.

ఏమనంగవచ్చును ఎటులయోర్చుకొందును
కామజనకునేవరింప కరుణమాలెనాదుతండ్రి॥ ఏమనం॥

అనుపల్లవి.

వేమరునేనెంచిచూడ వేణువినోదునకునాపై॥
కామములేదాయనోయిటు కలుగుటయేకారణమగు॥ ఏమ॥

చరణములు.

భూసురేంద్రయిదివినుము పొలుపుగనామదిగను॥

భూసురముగ నాదుమనము బావింపక నాజనకుడు॥
తాసుతుపలుకులవినినన్ వలచెను చైద్యునికివ్వగ॥ యేమనం॥

యిటులనున్నదిచ్చటా కటకట నాముచ్చటా॥
ఘటికుడవయి ద్వారకపురి కడువడి నేతెంచియుధర॥
పటుతరముగ శేషయ్యను పాలించినహరికి దెలుపు॥ యేమనం॥

—:o:—

వ॥ ఓభూసురేంద్రా నామనస్సున శ్రీకృష్ణునివరించియుండుటనించుకయుండలంపక మాతండ్రియా భీష్మకుండు తనకొడుకుపలుకులకొడంబడి నన్ను శిశుపాలునకిచ్చెదనని నిశ్చయించియున్నాడు గనుక మీరా ద్వారకానగరంబునకేవిధంబునైనం జనిలోకరక్షకుండగు నయ్యాదవేంద్రున కెరింగించి ననుంగృతార్థంజేయుండని పలికియు మరికొన్ని రహస్యవచనంబుల బోధించె॥ *.

—:o:—

తోహరా॥ అనియివ్విధమున శ్రీరుక్మిణితన - మనమునగలిగినచింత
ఘనుడగువిప్రునికడ దెలిపెనుబహు - వినయోక్తులనాకాంత ॥ ౧౪॥
అంతట ప్రతిబలికెనువిప్రుండా - యతివకు సంసతమొప్పా
చింతవలదువిను శ్రీహరి దెచ్చెద - చెలియనీమదినిగొప్పా॥ మం॥ ౧౫॥
దలచిసెలవొసగుచనియరుదెంచెద - దనుజమర్ధనునికడకూ
విలసితముగనీవిన్నవించినది - వివరముగను దెల్పుటకూ॥ మం॥ ౧౬॥
నాదుచతురతనుమెప్పించెదబహు - బోధజేసియిదిజూటా
కాదుమాధవునినీపతిజేసెద - కనుమావలెనామాటా॥ మం॥ ౧౭॥

—:o:—

వ॥ అనియివ్విధంబున రుక్మిణీదేవి తనమానంబునంగలిగియుండు తలంపును యాభూసురునకుంజెప్పగా నతండుత్సహించి మరలనిట్లనియె॥ * యోతల్లిరుక్మిణీనే ద్వారకానగరంబున కతిత్వరంజనుదెంచి యాకృష్ణునకు మీరు విన్నవింపుమనిన తెరంగెరింగించి అనేకవిధంబులనాదు చాతుర్యవశంబున

నభ్భగవంతుని మెప్పించి * యతనింబిలచికొనివచ్చెద నావలంజూడునాడు పలుకులని చెప్పి నీవు దుఃఖంబుమానియుండు మది గాక నాకు సెలవొసంగు పోయివచ్చెదనని పలికి విప్రుండు మరియునిట్లనియె॥ *

కీర్తనము—ముఖారిరాగము- ఆదితాళము.

పల్లవి.

పోయీవచ్చెదనమ్మా నేనూ - శ్రీకృష్ణు చేరపోయీవచ్చెద

అనుపల్లవి.

పోయీవచ్చెదనమ్మా పొలతీరుక్మిణీ నేడూ॥
వేయావిధములనాతో వెలదీరొ దెలుప నేల॥ పోయీ॥

చరణములు.

అల ద్వారకాపురములోన- కొలువై యున్న- జలజాతలోచనునితోన
పొలుపుమీరగనీవు పుత్తెంచినాయట్టి
కలికీరొహరికిమీ కథలెల్ల దెలుపవేగ॥ పో॥

యేవిధమైనస్వామి యిటకు- వచ్చేటట్టుగ- భావించిచెప్పేటందుకొరకు
తొరితప్పకపోయి ద్వారకపురినున్న
గోవిందుదెచ్చిమీ కోర్కెలుదీర్చుకొరకు॥ పో॥

సరసిజనయనవినవమ్మ - నామాటనిజము- పురుషోత్తముని దెత్తునమ్మ
ధరలోనమద్దులేదు పురమునవెలసిన
కరిరాజవరదుడునిను కరుణా చేకొనునునిజము॥ పో

—:o:—

వ॥ అనియివ్విధంబున రుక్మిణీదేవికి విన్నవించి యమ్మానినిచేయనాజ్ఞవడసి యావెనుక విప్రుండు (బ్రాహ్మణరాయభారిము) *

శ్రీరుక్మిణీదేవిచేయనుజ్ఞాతుండై-బ్రాహ్మణుండు ద్వారకాపురంబునకరుగుట

క॥ కడువడిచనివిప్రుఁడుబహునిదుదగువనగిరులగడచి నేగియునవలన్।
తడబడుపదములమెల్లన నడుచుచుభీతియును లేక నరిగియునపుడున్॥ *

వ॥ యివ్విధంబునంజనిచని॥

—:o:—

కీర్తనము—హిందుస్తానికాపిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

ద్వారకపురిజేరెన్-బహు-త్వరగబ్రాహ్మణోత్తముడే తెంచియు॥ ద్వా

అనుపల్లవి.

కూరిలనడచెటి కుండినగరిపుర
ధీరుభీష్మకుని కూర్మిసుతబనుప॥ ద్వార॥

చరణములు.

క్షీరసాగరసుత - మైవెలయు - శ్రీరుక్మిణిగరిత
కూరిమితోతన కోరిక-బలుకగని
మీరినసంతస మెలగుచువిప్రుఁడు - రీ
ధారుణిముద్దులేడ్ పురవరదుండగు
నీరజాక్షునకు నేర్పున దెలుపగ॥ ద్వారక॥

వ॥ ఇవ్విధంబున విప్రుండు ద్వారకానగరంబునకుంజని చారులవలన
తానువచ్చిన వృత్తాంతంబెరుంగంబంచినవిని సాక్షాత్ భగవంతుండగుశ్రీకృ
ష్ణుండంత:॥ *

క॥ వచ్చినవిప్రునికెదురుగ యిచ్ఛగజనితోడితెచ్చి వేడ్కలలరగన్॥
హెచ్చగుసింహాసనమున మెచ్చగగూర్చుండజేసె మేదినినాథా॥ *

వ॥ అంతనావిప్రునకెదురంజని బిలచికొనివచ్చి యత్యంత సంతోషచి
త్తుండగుచు నతనికింతగవగు నొకరుచియుచితాసనమునం గూర్చుండసియో
గించె నని చెప్పిపరీక్షిన్నరేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుండిట్లనియె॥ *

క॥ అంతటవిప్రునకునుబహు సంతసముగపూజసలుప సరగుననత
డుక(౯)కంతుసిజనకునకునుబహు వింతలుగనుదీవెనలనుయిచ్చెనునధిపా॥ *

వ॥ ఆసమయంబున యారుక్మిణీదేవి పంపునంజనుదెంచిన విప్రునకనే
కవిధంబులంబూజలు జేసిన యతండును సంతసించియయ్యాదవేంద్రునింగని
పెండ్లికొడుకవుగమ్మని దీవించిన ముసిముసినగవులనగుచుచు యుత్సాహంబు
నవెలసియుండే * హరియు శ్రీకృష్ణుండు సాక్షాద్భగవంతుండయ్యును యా
విప్రోత్తమునిబూజించె ననంగనెట్లనిన నదియెరింగింతువినుమని పరీక్షిన్న
రేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుండిట్లనియె॥ *

శ్లోకము॥ దైవాధీనంజగత్సర్వం మంత్రాధీనంతుదైవతం తన్మంత్రం
బ్రాహ్మణాధీనంబ్రాంహణోమమదేవతా॥ ... *

వ॥ యీలోకమంతయు దైవాధీనమైయుండును ఆ దైవముమంత్రాధీన
మైయుండును ఆ మంత్రము బ్రాహ్మణాధీనమైయుంనది కాబట్టి బ్రాంహ
ణులు నాకుదైవమనియు శ్రీకృష్ణమూర్తి శాస్త్రంబులయందానతిచ్చియుం
న్నాడు గనుక నవ్విధంబుననే యావిప్రునకనేకవిధంబులం దనకు దేవతలు నే
యుచందంబునంబూజలు జేసిసరసపదార్థ సంపన్నంబైన యన్నంబుబెట్టిం
చిమరియునవ్విప్రుండు మార్గాయాసంబునంజిక్కియున్నాడనుచు మనంబు
నందలంచి లోకరక్షణ ప్రశస్తంబగుతన హస్తంబున నవ్విప్రుని॥ *

—:o:—

కీర్తనము— నాదనామక్రియ-ఆదితాళము.

ప ల్ల వి.

పదములనొత్తెన్ - బహు - సదమలమతితోడవిప్రుని॥ పద॥

అనుపల్లవి.

విదర్భాపురి నేలెడునతి వీరుండగుభీష్మకుసుత
విదితంబుగననువు మెరిగి మదినుల్లాసముచెలగగ॥ పద॥

చరణము.

సుతులు వేటగ - గ - గ - నిరతముభజియించుతరినిబరువడిగాగ
ధరమద్దులేట్పురివెలసిన దాసవరదుడగు శ్రీహరి
స్థిరముగభూసురవినయము చెలువుమీరదలచియతని॥ పద॥

—:o:—

వ॥ ఇవ్విధంబున శ్రీకృష్ణుండా విప్రోత్తముని పదంబుల నొత్తుచు మెల్ల ననతనికిట్లనియె॥ *

సీ॥ జగతీసురోత్తమ సంతోషచిత్తుండ వైయున్ననీధర్మ మతిసులభము! వృద్ధసమ్మతమిది విత్తమెయ్యాదియైన బ్రాపింపహర్షించుబ్రాహ్మణుండు! దనధర్మముననుండు దరలడాధర్మంబు గోరికలతనికిగురియుచుండు! సంతోషిగాడేని శక్రుడైనననశించు నిధనునికుండైన నింద్రుబోలు! సంతసించెనేని సర్వభూత సుహృత్త- ములకుబ్రాప్తలాభ ముదితమాన! సులభశాంతుల కును సుజనులకును - గర్వహీనులకునువినతులేనొనర్తు॥ *

—:o:—

వ॥ మఱియు బ్రాహ్మణులకనేకధనంబులభించినం సంతోషింతురనిబుధజనంబులువాడుదురు మీరవ్విధంబునం గాక యతిసులభంబునకే సంతోషించితిరది నాకుసమ్మతంబు * మరియునెవ్వండేని తమకులాచారధర్మంబవలంబించి ప్రవర్తిల్లునోవానికి తనమనస్సునకోరినకోర్కెలెల్లంబవనగూడుచుండి యుతమకుదొరికినంతకు దమప్రాప్తంబనిసంతోషించువాడిలన్ దరిద్రుండైననుం వృద్ధికెక్కుచుండు * అట్లుసంతోషింపడేని దేవేంద్రుని సనుండయిననుం కృశించు.అట్లుగాన బ్రాప్తలాభముదిత మానసులకు శాంతులకును సుజనులకును గర్వహీనులకును యిట్టివారలకే ప్రణమిల్లెదా॥ *

తోహరా॥ అనియివ్విధమునబలికియామరలా-యవనీసురునీక్షించి।
వినుమామీపురంబెయ్యదియిచ్చట-కెటువచ్చితిరిదిమంచీ॥మం॥ ౧౮॥
యెవనిరాజ్యమునవెలసియుందురో-యేవిధిమీజీవనమూ।
వివరముగనుయెరిగింపుడునాకది-విప్రవర్యబహుఘనమూ॥మం॥౧౯
వచ్చినపనులేమైననుజేసెద వనరుగమీమదిలోనా।
యెచ్చుకోర్కెలున్నప్పటికైనను - నిచ్చెదఘుడియకులోనా॥మం॥౨౦
అనితెలియనివలెయడిగినకపటవు- యాదవోత్తముని గాంచీ।
మనమునసంతసమొప్పగభీష్మకు - తనయావచనములనెంచీ॥మం॥౨౧

-:౦:.

వ॥ అనియివ్విధంబున శ్రీకృష్ణుండు భూసురునకుంబలికి మరలయావి వ్రునింగనియిట్లనియె॥ ఓభూసురేంద్రా మీపురంబేది యిచ్చట కెటులవచ్చితిరి యెవనిరాజ్యంబున వెలసియుందురు మీజీవనంబేవిధి యీసమాచారంబుల నాకెరింగింపుడిదిమహాఘనంబగు మీమనస్సునం బెట్టితలంపు వలంచివచ్చితిరేనియు సిద్ధపరచెదనని యనేకవిధంబుల నడుగుచుండ నయ్యవసరంబున శ్రీకృష్ణుండొనరించు నుపచారంబులకు న్మదినుల్లసిల్లుచు భూసురోత్తముండమ్మహాత్మునకిట్లనియె॥

-※(శ్రీకృష్ణునితో భూసురుండుసంభాషించుట.)※—

కీర్తనము-కల్యాణిరాగము ఆదితాళము.

పల్లవి.

శ్రీనివాసనామనవినిగైకొను - ఆ - శ్రితజనపరిపాలనా॥

అనుపల్లవి.

శ్రీకవినుభీష్మకునికూతురు చెలియరుక్మిణిపేరబరగిన
వాశిగలయాకన్యకామణి యొకర్తవార్తనుపంపెదేవ॥ శ్రీ॥

చరణములు.

ఆకాంతామణిసౌందర్యమునకు-బోలదా- అదితికోడలయిన
ఆకోమలియాదిలక్ష్మి ఆదినారాయణుడవుపీవు
ఆకమలదళాక్షిమీకే నగునుమరియితరులకునగునా॥ శ్రీ॥

పన్నగశయనని న్నెరనమ్మియున్నదా-పంకజాక్షియిప్పుడూ
యొసరుగావిదర్భవిభుదును యొకటి-పలుకువచించేవినుడీ
దనుజుడగుశిశుపాలునకు యా తరుణినొసగగనిశ్చయించెను॥ శ్రీ॥

యిందిరమందిర సుందరగోవిందా యిందువదనకొఱకై
యిదివిధంబునసుందిగావున వేగమేమీరరుగుదెంచియు
విదితముగశత్రులనడంచియు వీరమోహినినేలవలయును॥ శ్రీ॥

శరణుశరణుగాని శరణుజేసియా చెలియచెప్పమనియెనూ
ధరనుమద్దుతేట్పురినివెలసిన దాసవరదాదయనుజేర్చియు
కరుణతోననేలవలయును కమలలోచనయనుచుబలికెను॥ శ్రీ॥

-:o:-

వ॥ విదర్భదేశంబేలు భీష్మకుండనురాజునకుం రుక్మిణీయనునామంబునం బ్రకాశింపుచు నొకటి-సుతరత్నంబుగలదు నయ్యిందువదననీకుం గైంకర్యంబుసేయంగోరి వివాహమంగళప్రశస్తంబగు నొకటి- సందేశంబువిన్నవింపుమని వుత్తెంచెనవధరింపుము ॥ ఆ భీష్మకుండు కొడుకుపలుకులకొడంబడి మిస్మువరించియుండు తనకూతురసుం శిశుపాలునకిచ్చుట నిశ్చయించుటెఱింగి యబ్బాలికామణి యనేకవిస్మయచిత్తయై యీవిధంబంతయుమీకెఱింగింపవలయుననుచు ననుంబనిచెంగాన ॥ మీరతివేగంబున విదర్భదేశంబునకేతెంచి శత్రురాజులంజయించి యబ్బాలికనుంగొనివచ్చి వివాహంబుజేసికొనవలయునని చెప్పిమరియు రుక్మిణీదేవి చెలంపుమనిన పలుకులంజెప్పందొడంగె॥

సీ ॥ ఏనీగుణములు కర్ణేంద్రియంబులు సోఁక దేహతాపంబులు దీరిపోవు। నేనీశుభాకార మీక్షింపకన్నుల కఖిలార్థలాభంబుగలుగుచుండు । నేనీచరణ శేవ మేప్రొద్దుజేసిన భువనోన్నతత్వంబుబొందగలుగు । నేనీలసన్నామ మే ప్రొద్దుభక్తితో నాడివినబంధసంతతులువాయు * నట్టినీయందునాచిత్తమ నవరతము- నచ్చియున్నదినీయానయాన లేదు-కరుణజూడుముకంసారి ఖలవి దారి - శ్రీయుతాకారమానినీచిత్తచోరా॥ *

ఉ॥ శ్రీయుతమూర్తిరాయోభురవ సింహముసింహమ పాలిసొమ్ముగో। మాయువుగోరు చందమున మత్తుడుచైద్యుడునీపదాంబుజ । ధ్యాయనినైమె ననన్నువడిదాగొనిపో మెదనంచునున్నవా । డాయధమాధముం డెరుగడర్భు తమైన భవత్ప్రతాపముఁ॥ *

వ ॥ ఏనుగకుంభస్థలంబందుండుమెదడు సింహమునకుఁసొమ్మైయుండ నదియునకకుఁగోరుచందంబున మీపదాంబుజపానంబునకై యాశ్రయించి ననన్నుత్మప్రభావంబెరుంగక * రాక్షసాధముండగు శిశుపాలుండతి శీఘ్రంబున ననుంగొనిపోవందలంచియున్నవాడూ ఇవ్విధంబున రుక్మిణీ దేవి దెలిపినటుల విన్నవించి విప్రుండుమరియునిట్లనియే॥ *

కీర్తన— యమునాకల్యాణిరాగము - రూపకతాళము.

పల్లవి.

మేలామదినెంచగ - గో - పాలాకరుణాలవాల

అనుపల్లవి.

బాలామణిరుక్మిణీగుణ శీలాసౌంధర్యమువిను॥ మేలా॥

చరణములు.

చాలానెతలపగయా సారసభవుసతికినిశశి
పాలాక్షునిపత్నికిమరి పంచశరునిపడతికైన

యాలావణ్యముగలుగునె యావనితను మెన్నగనా
పాలాయికనద్బాలిక పాలకడలిసుతయనవలె
(ద్రుత)జాలముశాయక వేగమె చనుదెంచియునావెలదిని
యేలుమనీకృపచేతను యిలశేషాదాసవినుత॥ యేలా॥

—:o:—

వ॥ ఓకృష్ణా మీమనంబునయోచించుకొలయారుక్మిణీదేవి సౌందర్యం బెంచిచూడ సరస్వతీదేవికైనం బార్వతీదేవికైన్నచీదేవికయినన్ రతీదేవి కయినన్ లేదుగాన అట్టిసౌందర్యంబెన్న నావశంబవునే యికనుయాసుదతి సాక్షాల్లక్ష్మీదేవియనందగుగావున * ఆలస్యముసేయక మీరేతెంచియామగువం గొనివచ్చి వివాహంబు జేసుకొనవలయునని చెప్పి వెండియు రుక్మిణీదేవిబలికి నవాక్యంబులందలంచి యిట్లనియె॥ *

ఉ॥అంకిలిసెప్పలేదు చతురంగబలంబులతోడనెల్లి యో।పంకజనాభ నీవుశిశుపాలజరాసుతులంజయించినా। వంకకువచ్చిరాక్షసవివాహమునన్ భవదీయశౌర్యమే।యుంకువజేసికృష్ణపురుషోత్తమచేకొనిపొమ్ము వచ్చెదన్॥*

వ॥ ఓదేవానే నబద్ధంబులంబలుకలేదు అనేకంబులయిన సైన్యంబులం గూడిమీరతిశీఘ్రంబున యిటకుంజనుదెంచి శిశుపాల జరాసంధాదులం జయించినామెడంజనుదెంచియురాక్షసవివాహంబున మీచాతుర్యాశంబునన్ యుక్తిజేసి యెవ్విధంబుననైనం గొనిపోందువచ్చుటకుంగాచియున్నదాన మరియును॥ *

తోహరాచరణములుం - యాలలూ

లోపలిసౌధములోవసించుచు - నుండెదుయువిదనునిపుడున్
యేపగిదినితేవచ్చును తెచ్చిన - యెటురావచ్చునునకటన్॥మం॥ ౨౨

(యా ల.)

కావాలీహారలనూమరియు కలబంధువులనుజంప
కావనితనుయిటకునూ శ్రీకృష్ణావినుము యేవిధమునా తేవచ్చునూ॥ ౧

(తో హ రా.)

యనియోచించగవలదు వినుతిసే - యరయగ జెప్పెదనిపుడు ।
వనజాక్షియు మీకిన్నవించుమని - వనరుగ బలికినదపుడు ॥మం॥ ౨౩

(యా ల.)

నగరామునకూ వెలుపల నగజాతకు మ్రొక్కకొరకు అగణితముగామా
వారంపేము శ్రీకృష్ణావినుమూ సొగసుమీరగ పెండ్లికిమనపూగా ॥ ౨

(తో హ రా.)

యావిధముగనట్ల నగజాతకును - న్నతముగ మ్రొక్కుటకపుడు ।
యవనివిధముమదినప్పొంగుచు - యచ్చటికను పునుమీరపుడు ॥ ౨౪

(యా ల.)

పంకజాక్షామీరే తెంచి సద్మగంధినై నానన్ను పొంకముగా నెత్తుకొచను
ము శ్రీకృష్ణావినుమూ యుంకువుగానిటుల చెప్పంపేనూ॥ ౩

వ॥ లోనయంతఃపురంబునను౦డు వనితను అచ్చటి కావలియుండు వారలను మరియనేకబంధువులన్ జంపకనేవిధంబునంగైకొనవచ్చునని మొదమోచనంబులేదు యింమనకే నొక్కయుపాయంబు జెప్పెదవినుండు * మాపురంబునకు వెలుపలనొక దాక్షాయణి మందిరంబు గలదు సందు వివాహాలప్రథమపక్షంబున పెండ్లికూతురినిం యాగౌరీదేవికింబూజ సలుప ననుపుటయు మతుకలాచారంబగు గావున * యావిధంబున-నూవారున్న నన్నంబురము వెలువడి నగజాతకు మ్రొక్కంగంబని చెద రా పేళంగని మీరే తెంచిననుంగొనిపొందువచ్చెదవనజనేత్రా॥ *

(తో హ రా.)

ప్రాకటముగబుధులాత్మను దెలిసియు- పరిపూర్ణులనగుటకునూ ।
జోకమీరగంగాస్నానంబును - శుచిమీరయొనర్చియునూ॥మం॥ ౨౫॥

(యా ల.)

యేవిధముగాభక్తియుంచి యేవిధముగాశివునీపూజానేవిధముగా చేయు
వారాలో-శ్రీకృష్ణావినుమూ - నావిధముగానే నీ పూజాలూ॥ ౪

 శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

(తోహరా.)

సేయుచున్నదాననునామదిలో- సిద్ధమునినువరియించి।
బాయకనన్నేలుమునేజేసెటి - భక్తినిమీమనమెంచి॥ మం॥ ౩౬॥

(యాలం.)

న్యాయమూగానూరేంల్లడైన నారాయణమీ పాదస్మరణా చేయూ
చుండునక జేర్చుకున్నానూ-శ్రీకృష్ణావినుమూనీయిలప్రాణములిడచేనూ

-:o:-

వ॥ మరియుబుధజనంబులందరు ఆత్మ నెరింగి సత్పుణ్యులగుటకునై గంగాస్నానాదిశుచితోడంగూడి యేవిధంబున శివునిపూజసేయువారలో ఆ విధంబున యేనునుంమిమువరించి యనేకపూజలొనర్చుదానంగాన ఈ యివ్విధంబెల్లయునెరింగి ననుంగైకొంటివేని యు సరిలేనియెడల నీధరిత్రియందు నాదుప్రాణంబులనిలుపజాల నింకనూరుజన్మంబులకైనను మింమేభజింపుచుందుదు మీరేలకుంటిరేని నాదుజీవంబులిడచుట తథ్యంబగుప్రాణేశ్వరా॥

-:o:-

సీ॥ ప్రాణేశనీమంజు భాషలువినలేని కర్ణరంధ్రంబులకలిమియేల।
పురుషరత్నమనీవు భోగింపగాలేని తనులతవలనిసౌందర్యమేల।
భువనమోహననిన్ను బొడగానలేని చక్షురింద్రియములసత్వమేల।
దయితనీయధరామృతంబానగాలేని జింహ్వాకుఫలరస సిద్ధియేల।
నీరజాతనయన-నీవనమాలికా-గంధమబ్బలేనిఘ్రాణమేల
ధన్యచరితనీకుదాస్యంబుకాయని-జన్మమేలయెన్నిజన్మములకూ॥

—:o:—

కీర్తనము—బ్యాగ్ రాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

నిన్నేవరించితీ నీరజనయనా॥ నిన్నేవరిం॥

అ ను ప ల్ల వి.

పన్నగశయనరో పరిమదయానిధే
వన్నెమీరగనేలూ వాసవ వారిజభవనుత॥ నిన్నే॥

చ ర ణ ము లు.

గరుడగమన నినూ శరణనియెదరా
పరమపురుషానను పాలనజేయుమీ
చరణమునమ్మితి శంకర గణాధిపస్తుత॥ నిన్నే॥

ధరనుమద్దులేట్పురీ దాసవరదాహరీ
నిరతమునీవెనక నేలువాడావని
నెరనమ్మినానువే రెరుగజాలకరుణజూడు॥ నిన్నే॥

—:o:—

వ॥ అనియిట్లు రుక్మిణీదేవి పుత్తెంచినసందేశంబులు రూపసౌందర్యాదివిశేషంబులును బ్రాహ్మణుండు హరికివిన్నవించి కర్తవ్యంబెద్ది సేయు నవధరింపుమని సవరణగానిట్లనియె॥ ***

—:o:—

కీర్తనము- కాపిరాగము - ఆదితాళము.

ప ల్ల వి.

జగన్మోహనాంగి రో జగదీశ్వరమీకేతగునాసతి॥ జగ

అ ను ప ల్ల వి.

అగణితముగనా మగువవిలాసము
తగవర్ణించెద ఖగవాహనవిను ॥ జగన్మో॥

చ ర ణ ము లు.

అలచీమలబారు అయ్యాతివడునూగారు
సలలితచిగురా కులవలెపదములు

శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

చిలుకపలుకులతో వెలసరిస్వరమును
తిలపుష్ప మేనా తిలకినాసికమగు
కలయంచనడలు గలదయ్యెంతికి ॥ జగన్మో ॥

లేమకు నేత్రములు అల లేడికండ్ల బోలు
మోము వెన్నెలగను సోమబింబమవు
కాముధనుమునలు కనుబొమలెలయును
సామజవైరికి సమమగుమధ్యయు
కామినికంఠము కంబుయనందగు॥ జగన్మోహ॥

మెరువుటద్దములను కాంతికి మించినచెక్కిళ్లును
అరుణప్రభావానో హరిమణులగరములు
పరహాసితయిందు పటలనిటలమగు
మరియుపల్లవా ధరయగు వెన్నగ
మెరియయుకుందముల సరిపల్వరుసను॥ జగన్మోహ॥

నిమ్మపండ్ల బోలు ఆ నెలతకు పాలిండ్లు
తుమ్మెదరెకలై తోచెడికురులును
కమ్మవిల్తునిశ రమ్ములకొనల
య్యమ్మచనుమొనలు యగునుకనకమయ
బొమ్మపగిది యొడ లొలుపగుచుండును॥ జగన్మో॥

రంభాస్తంభములు అల రమణికిగలతొడలు
జంఘ లేవిప్రీయ సతికైననుయా
అంబుజాక్షిచి హ్నములు లేక జగ
సంబయనగవలె ధరి శేషమరినత
డంబమగదున య్యంబుజ సేలును॥ జగన్మో॥

ఉ॥ ఆయెలనాఁగనీకువగు నంగనకుందగుదీవు మాయుపా । ధ్యాయుల యానపెండ్లియగుదప్పదుజాడ్యములేలనీవునీ । తోయమువారుగూడుకొని । తోయరుహాననజెత్తుగానివి । చ్ఛేయుముశత్రులన్నురుము శేయుము శేయుము శోభనంబిరిక॥ *

వ॥ ఇవ్విధంబున తనవృత్తాంతంబంతయుంగరవి మీమనంబురంజిల్లంజేసి యెవ్విధంబునసైనం తన్నేలుకొనునటుల మెప్పించి తోడితెమ్మనియు విదర్భేశుండగు భీష్మకరాజసుతయా రుక్మిణీదేవియూ॥ *

—:o:—

కీర్తనము—యమునాకల్యాణిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

నన్నుబంపెనయ్యాదేవ   నారాయణా శ్రీహరి॥ నన్ను॥

అనుపల్లవి.

నన్నుతాంగనీదువయో   సౌందర్యమునకుసరిగల
వన్నెమీరిియున్నదియా   వనితనువణీఁ౦పవశమె॥నన్ను॥

చరణములు.

నీమనమదిసిరంజిల్లగ   నేర్పునభాషించియు - నో
మాధవతన్నేలునటుల   భోధజేయుమనుచువేటగా॥నన్ను॥
నిరతముమీయిరువరుబకు   పరిణయముగుతప్పదుమా
గురుసాక్షిగకల్లగాదు   సరగునవిచ్చేయుడికను ॥ నన్ను॥
వాసవవారిజభవులకు   వశముకాదుమిముబొగడను
కేశవమ్మనుభాషశేష   దాసవినుతశ్రీరమేశ ॥ నన్నుబం॥

వ॥ ఆ రుక్మిణీదేవియే మీకుందగూ మీరామెకువరుండగుదురూ మా యుపాధ్యాయులసాక్షిగా మీయిరువరులకు వివాహంబగుట నిశ్చయంబగుంగాన మీరతిశీఘ్రంబునంవిచ్చేయుండికతడవేలా॥ *

తోహరా॥అనియివ్విధమునబలికినబ్రాహ్మణుడు-యానతియూహించి।
ఘనుడగుభీష్మకుసుతవ్రత్తెంచిన-క్రమమును తామదినెంచి॥ మం॥ ౨౭
మనమునసంతోషంబుప్పొంగగ-మహీసురువదనముజూచి।
వినుమనిపలికెను వేణువినోదుడు-వెలదినితనమది జేర్చి॥ మం॥ ౨౮

శ్రీ కృ ష్ణ ని వా క్య ము.

చ॥ కన్నియమీదనాతలవు గాఢముకూరకురాదురేయినా। కెన్నడునా వివాహముసహింపక రుక్మిదలంచుకీడునే। మున్నెమెరుంగుదుంబరులమూకనడంచికుమారిదెత్తు । విద్వన్నుతమాక్రనుద్రచ్చినవవహ్నిశిఖల్వడిదెచ్చు కైవడిన్॥ ... ... *

వ॥ఓభూసురేంద్రా యాకన్యయందుఁగల ప్రేమాతిశయంబుననాకు రాత్రికాలంబునందు నిద్రయుంబట్టనేరదుయామదితయు ననుంగోరి యెప్పుడు వివాహంబగునని వ్యసనపడుచుండుటయు మునుపేనాకు తెలుసునుగాన నొగ్యానుండావలసి నూతనయుగ్మంగోనువిధంబున యాశత్రురాజులం జయించి యాసుందరిం గైకొనివచ్చెదనని చెప్పి మఱియు శ్రీకృష్ణుండు బ్రాహ్మణోత్తమునకిట్లనియె॥ *

కీర్తనము — నాదనామక్రియరాగము-ఆదితాళము.

పల్లవి.

వచ్చెదపదరయా - విదర్భపురము-జెచ్చెరవిప్రవర్యా॥వచ్చె॥

అనుపల్లవి.

సచ్చరితంబుగ సకలరాజులు మెచ్చ
మెచ్చు ప్రతాపముచే వెలదినిగొనిపోవ ॥ వచ్చె॥

చరణములు.

మెలనాగకునేలా - యికమీదనీ యిలశోకము మేలా
వలదువలదుబహు వాంఛగలదునాకు
సలలితముగనా సఖియశోకముమాన్ప ॥ వచ్చె॥

మచ్చకంఠి పైనా - నా మోహము - లెచ్చుచుందిగాన
మెచ్చుగ దైత్యులురాజు లెదురుగా నైననుడాయ
వచ్చినవారల వధియించి చేకొందు॥ వచ్చె॥

నిరతము మది నెంచుమా - భూసురేంద్ర - నెలతనుగొనలక్ష్యమా
ధరమద్దులేట్పురి దాసవరదుడగానా
తరుణికొరకై నేడు తద్దయు వేడ్కతో॥ వచ్చె॥

శ్రీకృష్ణుడు కుండినగరంబునకు రథారూఢుండై చనుట.

తోహరా॥ అని శ్రీకృష్ణుండును తనసారధి - నతిశీఘ్రము గా బిలచెన్।
జవవలెమనము విధర్భాపురికిని - జాగు సేయవలదనుచున్॥ మం॥ ౨౯
ఘనమగుమనరథమునకు నశ్వముల - కడువడిబూన్చియునిపుడున్।
చనువుగ తెంమని చెప్పి పంపెనా - సారధితోడనునపుడున్॥ మం॥ ౩౦
పరమపురుషమాటను జవదాటక - బహుసంతోషంబులతోన్।
సరగునచనుయశ్వంబుల దెచ్చియు - సారధితననేర్పులతోన్॥ మం॥ ౩౧
శృంగారించియు రథమునగట్టెను సొంపుచెలంగగమిగులన్।
మంగళంబుగను శ్రీకృష్ణుండును - మహీసురు చేరా వేళన్॥ మం॥ ౩౨

రథమునెక్కఁగనుగడగడమనుచుఁబోవ-రాత్రితెల్లవారగనూ।
యదుకులోద్భవుండతివేగంబున-యావిదర్భచేరగనూ॥మంగ॥ 33

వ॥ అంతట బ్రాహ్మణుండంబునం బరికి రుక్మిణీదేవి సందేశపత్రంబు దెలసి సారథింబిలిచి రథంబునకు అశ్వంబులం గట్టి తెమ్మనిన నతండతి శీఘ్రంబునం జని తురంగంబులం దెచ్చి రథంబు శృంగారించినంగని తానును బ్రాహ్మణుండును రథంబెక్కి యేకరాత్రంబున యనేక దేశంబులంగడచి విదర్భ దేశంబునకుం జనుదెంచి రెట్లనినా॥ *

కీర్తనము—శంకరాభరణరాగము- రూపకతాళము.

పల్లవి.

వెన్నుఁడరుగుదెంచెనపుడు విమలవిదర్భదేశమునకు॥వెన్ను॥

అనుపల్లవి.

వెన్నుఁడుసంపన్నుఁడు - అల - పన్నగాధిపశయనుఁడు॥వెన్ను॥

చరణములు.

వెక్కసగను హేమకశిపుఁ డక్కుమారుప్రహ్లాదుని
చిక్కఁబెట్టభక్తునికై రక్కసునవధించిననరహరి
(ద్విశ)మక్కువరుక్మిణిబలికిన యొక్కవలనువిప్రునిబహు
పెక్కులుగాఁదెలుపవినియు గ్రక్కునరథమెక్కియువడి॥ వెన్ను॥

చక్రధారియగుచుమిగుల విక్రముఁడైవిలసిల్లుచు వెన్ను॥

శిరినియురముదాల్చినశ్రీ కరుండుభవహరణుఁడుమురహరీ
సరసిజనాభుండుముని సన్నుతుఁడునుమరీ

నిరతమునీవేగతియని	నెరనంమినగజనాథుని	
మొరవినిమకరినిద్రుంచియు	వెరవునుబాపినశ్రీహరి॥	వెన్న॥
ఆర్యజనసంమతుండు	అద్యుతుడఖిలేశ్వరుండు॥	వెన్న॥
మునుసురులకోరకుదశరధ	జనపతికినితనయుడగుచు	
జనకుడుసతికొసగినవర	మునుజరిపించుటమెఘనము	
(ద్రుత)అనుచునుయనుజునితోడను	వనితనుగూడియును కా	
ననములజనివశియింపగ	దనుజుడుసతిగొనిపోవగనీ	
దినకరునుతుజేరియు వా	లినిజంపియునబ్ధిగట్టి	
ఘనదైత్యులదునిమిలోక	జననిగొనినశ్రీరాముడు॥	వెన్న॥
వన్నెకాడుయంమెకాడు	సన్నుతాంగుడగువాడు॥	వెన్న॥
చెన్నగధరశేషయ్యాకు	శిరులొసగినవనజాక్షుడు	
వెన్నదొంగలించువాడు	శ్వేతలకెల్లనునాథుడు ॥	వెన్న॥

-:o:-

వ॥ ఇవ్విధంబున శ్రీకృష్ణుండు బ్రాహ్మణసమేతుండై విదర్భదేశంబున కుంజనిరెనందు కుండినపురీశ్వరుండయిన భీష్మకుండు కొడుకునకు వశుండై కూతు శిశుపాలునకిత్తుననిదలంచిశోభనోద్యోగంబు సేయించెనప్పుడు॥

-:o:-

కీర్తనము - నాదనామక్రియ రాగము - ఆది తాళము.

పల్లవి.

శృంగారించిరా వేళలోన - యా - కుండినపురమున॥ శృం॥

అనుపల్లవి.

శృంగారించిరి	సొంపుమీరగను
బంగరుమయముగ	భీష్మకుపురమ్మున॥ శృంగా॥

చరణములు.

అచ్చామైనట్టిముత్యములు ముగ్గులనుదీర్చి
మెచ్చాగుమాణిక్యతోరణములు కట్టియుబాగా
రచ్చలుగ్రంతలు రాజమార్గముల
మెచ్చుగచందనం వేటకగుపన్నీరు
సచ్చరితంబుగ చల్లియునవలను
యిచ్చగనాపురి వీధివీధులను॥ శృంగా॥

యరుదుగాపురస్త్రీలునుదుటను కస్తురితిలకముల
సరిదీర్చికుంకుమ గంధమును నలదియువేగ
సరిగచీరలును సరియగురవికెలు
శిరమునముత్యాపు సరులునుగొలుసులు
యురమునమణులను మెరయుహారములు
కరములగాజులు గలభూషణములు॥ శృంగా॥

అట్టివేళానాపురుషులెల్లా ఆనందముగ
పట్టుబట్టలను మేనెల్ల గట్టియు పాగలను
చట్టముగాతల జుట్టియురమునను
అట్టిబంగరపు ఆభరణంబులు
మట్టసమగు బహు మణులహారములు
దట్టముమీరగ ధరియించియునతి॥ శృంగా॥

సరియైనసలవపందిళ్లను నప్పట్టణమునను
బరువడిగనుజోడించియును అంతటబాగా
పరిపరివిధముల బరగువాద్యములు
ధరనుమద్దులేట పురమునవెలసిన
కరివరదునిదయ కలిగియుండుటల
సురులపురమువలె సొంపుచెలగంగ॥ శృంగా॥

వ॥ అంతనా భీష్మకుండు విహితప్రకారంబులం బితృదేవతలనర్చించి బ్రాహ్మణులకుభోజనంబులు బెట్టించి మంగళాశీర్వచనంబులుచదివించి రుక్మిణీదేవి నభిషిక్తంచేసి * వస్త్రయుగళ భూషితంగావించి రత్నభూషణంబులిడి ఋగ్యజుస్సామ మంత్రంబుల మంగళాచారంబులొనరించి భూసురులు రక్షాకరణంబులాచరించిరి * పురోహితుండు గ్రహశాంతికొరకునిగమ నిగదిత న్యాయంబున హోమంబుగావించెమరియు నారాజదంపతుల మేలుకొరకు తిలధేను కలధౌత కనకచేలాదిదానంబులు ధరణీదేవతలకొసంగె నయ్యవసరంబున॥ *

—:o:—

శిశుపాలుండేతెంచుట.

కీర్తనము—సురటిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

చేదిదేశనృపాలకుండగు శిశుపాలుడు వెడలెన్॥

అనుపల్లవి.

ఖ్యాతిగభటులును కైవారింపగ
మోదముగసురధ ముననెక్కి-యువడి॥ చేది॥

చరణములు.

బంధువర్గప్రియ పరిజనంబులా
నందులగుచుబహు తొందరగదలగ॥ చేది॥ ౧॥
ఘటికుడగుచుబహు గజతురగములతొ
గటుసంరంభము గడలుకొనంగ॥ చేది॥ ౨॥
ధరమద్దులేట్పుర హరిసతియనిఘుది
నెరుగకానెలత నేలగనెన్నుచు॥ చేది॥ ౩॥

వ॥ ఇవ్విధంబున శిశుపాలుండవ్వీటికింజనుదెంచె నయ్యవసరంబున॥ ❋

తోహరా॥బంధువులందరుగూడికృష్ణబల - భద్రులువచ్చినవార్తలఁ।
యందమునుయదలించిచైద్యున - కవ్వనితనుమనమలరఁ॥మం॥ ౩౪
గూర్చెదమనుచునుయుప్పొంగుచుగజ - ఘోటకంబులనునవ్రుడుఁ।
చేర్చుకొనియుజరాసంధుండును - సేనలుగొలుచుచునుండఁ ॥ ౩౫
దంతవక్త్రుడునుసాళ్వవిదూరక - ధరణివల్లభులుమిగిలి।
పంతములాడుచురధములెక్కి-కాల్- బలములతోడనుగదలి॥మం॥ ౩౬
వచ్చిరిశిశుపాలుకుసహాయులై - వనరుమీరనావేళఁ।
మెచ్చగభీష్మకుడెమరేగియుతగు - మేలిమిసల్పియునిల్పెఁ॥మం॥ ౩౭

—:o:—

వ॥ అయ్యవసరంబున మత్ బంధువులందరుంగూడీ బలరామకృష్ణులువచ్చిన న్వారలందరిమి రుక్మిణీదేవిని శిశుపాలునకిచ్చి వివాహంబుజేసి సంతోషించెదమని యాలోచించి మనంబుననుప్పొంగుచు ననేకరధగజ ఘోటకంబులతోడను ననేకసేనలంగూడి జరాసంధదంతవక్త్రిసాళ్వ విదూరక పౌండ్రకాదులాదిగాగలనానాదేశంబుల రాజులనేకులేతెంచి యున్నవారలందు ❋ శిశుపాలునెదురొగ్గొని పూజలుసలిపి భీష్మకుండొకగొనివేశంబున నతని విడియించె నంతందద్వృత్తాంతంబంతయువిని॥ ❋

-:o:-

శ్రీకృష్ణునకు సహాయుండగుచు యాదవసేనలంగూడి
బలరాముండే తెంచుట.

—:o:—

చ॥ హరియొకడేగినాడు మగధాములుచైద్యహితానుసారులై। నరపతులెందరేని జనినారుకుమారికదెచ్చుచోట । సంగరమగుదోడుగావలయుకంసవిరోధికినంచువేగ । దానరిగె హలాయుధుండు గమలాక్షునిజాడననేకసేనతోఁ॥ ... ... ❋

వ॥ హరిగాయుండబడిన శ్రీకృష్ణుండొకఁడే చనుదెంచియున్నవాఁడూ అచ్చట మగధదేశపతియగు జరాసంధాది మొదలగు రాజులనేకులుగా శిశుపాలునకు విహితులై వచ్చియుందురు యా భీష్మకరాజసుతం గొనివచ్చుసమయంబునందనేక సమరంబుజరుగబోవుకాబోలు నకటం గంసవిరోధియా శ్రీకృష్ణునకుం దోడుగావలయునని మనంబునందలంచి బలరాముండనేకసేనలంగూడి యాహరియేతెంచిన తెరువుంబట్టి సమరసన్నాహంబునం జనుదెంచె॥ *

క॥ ఆలోపలనేకతమున। నాలోలవిశాలనయన యగురుక్మిణిద। న్నాలోకలోచనుదుహరి। యాలోకముచేసికదియడనిశంకితయై॥ ... *

వ॥ అంతకులోనకటా రుక్మిణీదేవి హరిందలంచి తనమనంబున విలపింపందొడంగె॥ *

—:౦:—

శ్రీ రుక్మిణీదేవితన మనంబున శ్రీకృష్ణునిదలంచి విలపించుట.

తోహరా॥ లగ్నముదించెవివాహముగదిసియు-భగ్నంబగునేమంచున్।
విఘ్నంబయ్యెడిమానసంబువినొ.విష్ణువురాడేయిందున్॥మం॥ ౩౮
యీవృత్తాంతంబావనజాక్షుకు - యెరిగించెనొవిప్రుండున్।
వివరించకనెంతైనదాగెనో - విష్ణుచేరదడసిపుడున్॥ మం॥ ౩౯
నాయత్నంబునునయమగునోనటు- నయమగుటకువిధిలేదో।
కాయమునిలుపగజాలనునాపై- కాత్యాయనికృపలేదో॥మం॥ ౩౦
ఘనుడగువిప్రుండరిగెనొయరుగడొ - కమలలోచనునికడకున్।
చనుచుండెడిమార్గముతప్పియొ - వనముననుండునొపోకన్॥౪౧
వినికృష్ణుండిదితప్పనగదలచెనొ - విచ్చేసెనొయీశ్వరుడున్।
ననుకూలింపదలంచునొదలపడొ - నాభాగ్యంబెటులయిపుడున్॥౪౨

—:౦:—

వ॥ వివాహలగ్నంబు సమీపించెంగాన అతిక్రమించి నిర్విఘ్నంబగునే మో యిట్లతిక్రమించుటెఱింగి యాకృష్ణుండు రాఁడాయనో లేక యీవృత్తాంతముల భూసురుండెఱింగింపక మధ్యకె త్రోవతప్పి యాదేవుకడకుంబోకనిలచియున్నవాఁడో * మఱియు విప్రుండేతెంచి హరినింభాషింపం వెరచి యున్నవాఁడో అట్లుగాక భాషింపంగని. శ్రీకృష్ణుండుసమ్మతించెనో వెండియు సంమతించండాయెనా విధివశంబెటులున్నదో తెలియదాయె * మరియా విప్రుండింతకు రాఁడాయనేమోయని యివ్విధంబున తానుబంపించిన బ్రాహ్మణోత్తముని రాకకెదురుచూచుచు నాదుకోర్కెలీడేరునా యేమో నామీదంగౌరీదేవికింగృపలేదేమోయని చింతింపుచుండె మరియునూ ॥*

ఉ॥ చెప్పదుతల్లికిందలవుచికుర్దిశల్దరహాసచంద్రికల్। గప్పదువక్త్రతామరసగంధసమాగతభృంగసంఘముల్।రొప్పదునిద్రగైకొనదు రోజపరస్పరసక్తహారముల్।విప్పదుకృష్ణమార్గగతవీక్షణపంక్తులద్రిప్పదెప్పుడున్॥

వ॥ అనియివ్విధంబున శుకయోగీంద్రుండు పరీక్షిన్మహారాజునకుంజెప్పి మఱియునిట్లనియె॥ *

కీర్తనము — ధన్యాసిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

వెలదిచింతనల విన్నవించెదను వెటకఱితోడవినుమధిపా॥

అనుపల్లవి.

చిలుకతో వెలల చెలిమినిసలుపదు
కలికివీణచే గానముసేయదు॥ వెలది॥

చరణములు.

తుడువదుకన్నుల-వెడలుచునుండెడు-తోయకణంబులను

ముడువదుకురులను ముచ్చటలాడదు
కుడువదుయన్నము గ్రోలదునీరును॥ చెలి॥౧॥

జలములనాడదు- పూలవనమునను- సఖియానందముగాఁ
చెలియలతోడను చేరితిరుగదా
పొలతిపూలతల పోషణజేయదు॥ చెలది॥౨॥

ధరమద్దులేట్పూరి- దాసవరదునా- తరుణిమదినిజేర్చి
కరమరుదుగతిల కమునుదుటనిడదు
విరులశయ్యపై వేటకు-వసింపదు॥ చెలి॥౩॥

—:౦:—

వ॥ మరియును ॥

మ॥ మలగుఁ మెల్లనిగాలికిఁ బటునటన్మత్తద్విరేఫాళికి । న్దలగుఁగో యిలమోహితకై యలగునుద్యత్కీరసంభాషలఁ । నలుగుఁ వెన్నెలవేడిమిఁ మెలగుమాకందాంకురచ్ఛాయకుఁ । దొలగుఁగొమ్మమనోభవానలశిఖాదో గ్ధూయయానాంగియై॥ ... ... *

వ॥ ఇట్లు శ్రీరుక్మిణీదేవి జగద్రక్షకుండగు శ్రీకృష్ణునిందలంచుచు విరహా గ్నిందగులువడి మిక్కిలి విన్నబోవుచు తనదుచెలికత్తియతోనిట్లనియె॥

—:౦:—

కీర్తనము-యమన్ రాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

రాడాయెను గదవె చెలియా - యిటు - రాడాయెనుగదవె॥

అనుపల్లవి.

చేడెవినుమయా శ్రీహరిచెలువము
యీడగునాసరి యింతులకుదలప

ప్రీతిమిగనురతి క్రీడలనుమెలగి
గూడిననామది కోర్కెలీడేరును॥ రాడా॥

చరణములు.

అల్లకృష్ణసరి మైనవరునిధర
మెల్లెడలమిగుల వెదకినలేడట
పల్లవాధరినా భావమునుబహు
తల్లడిల్లగజే తరుణియిదివరకు॥ రాడా॥౧॥

భూసురుడరిగిన పొలకవనెరుగము
భాసురాంగుడెటు భాషించెనుమరి
యీసమయమునకు యేలనరుగడుకై
లాసగిరినిలయు లలనదయలేదా॥ రాడాయ॥౨॥

కరివరదుండట కనకాంబరుడట
సరసిజభవముఖ సన్నుతాంగుడట
ధరమద్దులేట్పురి హరియతడేనట
యరుదెంచినసరి యగునువ్రతమునిట॥ రాడాయ॥౩॥

వ॥ ఇట్లువారిరాకకెదురుచూచుచు సకలప్రయోజనంబులయందునువిరక్తయై మనోజానలంబునంబొగిలెడి మగువకు శుభంబుజెప్పుచందంబునవామోరులోచన భుజంబులదరె ❀ నంత శ్రీకృష్ణుని నియోగంబునబ్రాహ్మణుండుచనుదెంచిన నతనిముఖలక్షణంబుపలక్షించి యాకలకంఠి మహోత్కంఠతోడ నకుంఠితయై మొగంబునం జిరునగవునిగుడ నెదురంజని నిలువంబడిన బ్రాహ్మణుండిట్లనియె॥ ❀

భూసురుండు శ్రీకృష్ణునివద్దికింబోయివచ్చిన వృత్తాంతంబుల
రుక్మిణీ దేవికి దెల్పుట.

కీర్తనము — కల్యాణిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

మెచ్చెను శ్రీకృష్ణుడు - మేయధనావ - ఇచ్చెనుగోపాలుడు॥

అనుపల్లవి.

సచ్చరితంబగు సకలసొమ్ములను
హెచ్చైనచేలముల యిచ్చితోడనిచ్చె
(ధృత) హెచ్చుగను ప్రహ్లాదభక్తుని హేమకశిపుడు నొచ్చజేయగ
వచ్చెదనుజేంద్రునివధించియు వనరనర్భకుగాచెనరహరి॥ మె

మానినిరో వినుము - నాతోనుమీ - రినుపించినక్రియమూ
యేనువేటగాదెల్ప వెన్నుడుయూహించి
కానరో అల్లదొ చనుదెంచుచున్నాడు
మానవతివినుమునుకరీంద్రుడు మకరిచేబహుతగులబడితను
ధ్యానమునుజేయగమకరితల ద్రుంచిసేలినశ్రీరమాపతి॥ మె॥

సారసాక్షిరో నేడూ - నీమదిగల - సందేహములవీడూ
క్రూరముతో రాజ వీరుబెదురొందనిన
వారలవధియించి వనితనేలుదుననెను
సూరుడగునుత్తానపాదుని సూనుడగు ధృవునకువరంబుల
కోరియొసగియుఘనతజేసిన కోటిసూర్యసమానతేజుడు॥

సామాన్యముకాదు - నీభాగ్యమే - భామామణికిలేదు
భూమినిమద్దులేట పురిభక్తవరదుడౌ
కామజనకుపతిగ కమలభవుడుగూర్చె

వామనుండయి - మూడుయడుగుల-వసుధనిమ్మనిబలిని నడిగియు
తామసము శాయకరసా తలమున ద్రొక్కిన పరమపురుషుడు॥ మె॥౪

వ॥ ఇవ్విధంబున విష్ణుకల్యాణంబు జేసుకొనుటకై శ్రీకృష్ణుండుత్సహించి నానాకనేక వస్త్రభూషణంబులం బహుమానంబులొసంగెననుచు అమితోత్సాహంబుండై పలుకుచున్న ధరణీసురోత్తమునకు రుక్మిణీదేవియిట్లనియె॥

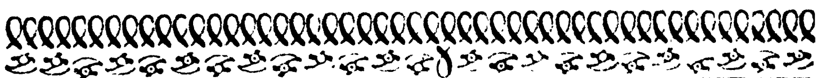
తోహ రా॥ జలజాక్షుని తోడితెచ్చితివి-సందేశములను జెప్పి।
నిలువంబెట్టితివి నీకృపబ్రతికితి - నీధరలో నేయొప్పి॥ మం॥ ౪౩॥
నినుబోలెడి పుణ్యాత్ములెందైన - నను నేజూడగలేదూ।
ఘనమగు యుపకారమునకు బ్రత్యుప-కృతియేమని నేజేతూ॥ మం॥ ౪౪
విప్రవర్య మీపదపద్మములను - వేడ్కతోడభజియింతుగ।
గొప్పజేసి మీయాశీర్వదముల - కోరియొసగగదలంతుగ॥ మం॥ ౪౫॥

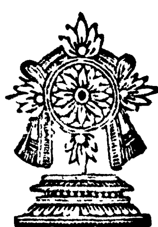
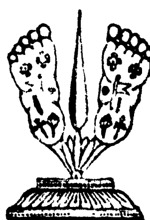
వ॥ అనియిట్లు రుక్మిణీదేవి తనకు విప్రుండొనర్చిన మేలునకు మనంబునను బ్బుచు యాభూసురుననేక విధంబుల వినుతించి నమస్కరించినంగని యమ్మగువ గౌరవంబునకు సంతసిల్లి భూసురుండనేక విధంబుల నాశీర్వదించి తన నిజస్థానంబునకుం జనియె॥ నంత రామకృష్ణులు తనకూతు వివాహంబునకు వచ్చుటవిని తూర్యఘోషంబులతో నెదుర్కొని విధ్యుక్త ప్రకారంబులం బూజించి మధుపర్కంబులిచ్చి॥ వివిధాంబరాభరణంబులు మొదలయిన కానుకలొసంగి భీష్మకుండు బంధుజనసేనాసమేతులైన వారల సందూర్ణంబున సకలసంపత్పరిపూర్ణంబులయిన నివేశంబులు గల్పించి విడియించె నిట్లుకూడిన రాజులకెల్లను వయోవీర్యబలవిత్తంబులెట్లెట్ల కోరిన పదార్థంబులెల్ల నిప్పించి పూజించె నంత॥ విదర్భపురంబు ప్రజలు హరిరాకవిని వచ్చిచూచి నేత్రాంజలులం దదీయ ముఖకమలమధుపానంబు సేయుచు వర్ణించిరెట్లనినా॥ ॥

శ్రీ రుక్మిణీకల్యాణచరిత్రము - ప్రథమభాగము.

సమాపము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

ద్వితీయభాగ ప్రారంభము.

విదర్భపురాంగనలెల్లంగుమిగూడి శ్రీకృష్ణునివర్ణించుట.

కీర్తనము—కమాసురాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

నీలమేఘశ్యాముండగునే   నీగ[illegible]లా రా। నీలమే॥

అనుపల్లవి.

బాలాగోపాలుడగును-

(దుృత) శీలుడు శ్రీకరుడునుకరుణాలవాలుఁడగు శ్రీప[illegible]

చరణములు.

వీనిమోముజూడజూడగా   వేడుకగుచున్నది

చానలారకనుగొనరెబాగా

భానుకోటిసమతేజుడు   వేణుగానలోలుఁడగును

శ్రీనివాసుడగుచు వెలయు చెన్నుగ బ్రహ్మేంద్రాదుల
చెలువమరుచున్నాడదే నీలమేఘ॥౧

తడయక మున్నెన్నో విధములనో మనతరుణి రుక్మిణి
కడుతపములొనర్చి గాంచెనో
ఘడియయిన యితనికి సరియగు పురుషుని మనమెందైనను
బొడగానగ లేదుగదరె పడతికి వరుడాయను మన
భాగ్యవశంబగు తలపగ॥ నీలమేఘ॥౨

సరసీరుహపత్రనేత్రుడే శంకర వినుతుడు
కరినేలిన కనకాంబరుడే
ధరమున్గుతేట్పురి వెలసిన దాసవరులదయ నేలిన వరమొందగు నీతని మది
నిరతము భజియించిన మన దురితములను దొలగించును॥ నీల

—:o:—

మ॥ తగునీచక్రి విదర్భరాజసుతకుం దథ్యంబువై దర్భియుం । దగునీచక్రికి నింతమంచిదగునే దాంపత్యమీయిద్దరిం । దగులం గట్టినబ్రహ్మ నేర్పరిగదా దర్పాహంతారాతిసై । మగడౌ గావుత చక్రి యీరమణికిన్ మాపుణ్యమూలంబునన్॥ *

వ॥ అనియివ్విధంబున పురాంగనలెల్లం గుమిగూడిన ద్దేవునివర్ణించిరాసమయంబున॥

శ్రీరుక్మిణీదేవి శివురాణికిం బూజలుసలుప నేతెంచుట.

క॥ కులముగలవారిపద్ధతి విలసితమగు గౌరిపూజ వేడ్కగ జేయన్ । బలురథగజతురగములును గలసేనలుగొలువ వెడలె కాంతరుక్మిణి॥

వ॥ ఇట్లు తమకులాచారధర్మంబున వివాహలగ్నంబునకు ప్రథమపక్షంబున శివురాణిం గొలుచుట కర్తవ్యంబని గావున * ననేకరథగజతురంగములం గూడి సకలదేశాధీశులుం జనుచుండ ఛత్రచామరాలవట్టంబులం బట్టి యనేకసేనలుం గొలుచుచుండ * మహాశోభాయమానంబున రుక్మిణీదే

వినిందోడుకొని యానగరంబునకున్వెలుపడి వెలసియుండు గౌరీమందిరంబున కేతెంచిరెట్లనినా॥

కీర్తనము - హిందుస్తానికాపి రాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

పూజసలుపవెడలెన్ - రుక్మిణి - పూజసలుపవెడలెన్॥

అనుపల్లవి.

పూజసలుపుటకు ప్రోలువుమీరగను
రాజసంబుతో రమణులగూడియు పూజ॥

చరణములు.

వెలలేనినగలను - దాల్చియు - వలువబఱుహారములనుగట్టియు
జలతరుచెంగులు జారసరిగొమొ
గ్గలనఖిగో టులరవికెదొడగి॥ పూజ॥౧॥

సన్నద్ధులగుచును - భటులును - శస్త్రధరులగుచును గొలువగ
పన్నుగనప్సర కన్నెలునాడగ
మిన్నుపికరటిలు మేళరవములతో॥ పూజ॥౨॥

అతిపరాక్రములగుచు - సకలధరా-పతులువినుతిగనుచుపొంగుచు
పతితులగుచుతమ బలములతోడను
చతురతవెంబడి చనుజేరగవడి॥ పూజ॥౩॥

భూసురాంగనలును - నమ్యోడ-పుష్పగంధములను ధరించియు
భాసురంబుగను పాటలుబాడగ
నాశుభకన్యల నందములాడుచు॥ పూజ॥౪॥

నగుచుతనదుజన ని- గదలగ - మగువలుపచరములు సలుపగ
అగణితమద్దులే డనుపురివెలసిన
ఖగపతిగమనుసు కాంతుడగుననుచు॥ పూజ॥౫॥

వ॥ మరియు సూతమాగధ వందిగాయక పాఠక జనులంతంత నభినందించుచు జనుదేర మందగమనంబున ముకుందచరణారవిందంబులు డెందంబునందలంచుచు నిందుధరసుందరీ మందిరంబు జేరిసలిలధౌతచరణకరారవిందయై వార్చి శుచియై గౌరీసమీపంబునకుంజనియెనంత ముత్తయిదువలగు భూసురోత్తములభార్యలు భవసహితయైన భవానికిమజ్జనంబుగావించిగంధాక్షతంబులిడి వస్త్రమాల్యాది భూషణంబులనలంకరించి ధూపదీపంబులొసంగి నానావిధోపహారంబులుసమర్పించి కానుకలిచ్చి దీపమాలికలనివాళించి రుక్మిణీ దేవి మ్రొక్కించిరప్పుడు॥ ❊

—:౦:—

శ్రీరుక్మిణీదేవి గౌరీదేవిని ప్రార్థించుట,

—:౦:—

ఉ॥ నమ్మితినామనంబున సనాతనులైన యుమామహేశులన్ । మిమ్ముబురాణదంపతులమేలుభజింతుగదమ్మమేటి। పెద్దమ్మదయాంబురాశివిగదమ్మహరింబతిసేయుమమ్మ। నిన్నమ్మినవారికెన్నటికినాశములేదుగదమ్మయీశ్వరీ॥

—:౦:—

కీర్తనము-కాపిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

నమ్మితిపూబోణీ నన్నాదరించుజగన్నాథునిరాణి॥నమ్మి

అనుపల్లవి.

నమ్మితివేటక్రగ నళినదళాక్షిరో
సమ్మతిమీరగ సకలసిరులొసగు॥ నమ్మి॥

చరణములు.

హిమాచలతనయ యుమామహేశ్వరి
కుమారజననినీ సమానమెవరిల॥ నమ్మితి॥౧॥

శరణుశరణని మొరలిడితినను
కరుణజూడుమిక పరమపావని॥ నమ్మి॥ ౨
ధరన్మద్దులే ట్పురనివాసవర
హారినిగోరితిని పరిణయముజేయు॥ నమ్మితి॥ ౩

మంగళహారతి బిలహరిరాగం- ఆదితాళం.

పల్లవి.

మంగళమని మంగళమని మంగళమనరె
మంగళమని పాడరే శుభాంగనలారా

అనుపల్లవి.

రంగుపచ్చ్లైరములగొని రమణలెల్లగుమిగూడియు
పొంగుచుజగదీశ్వరియౌ పుష్పబోణిగౌరికిజయ॥ మం

చరణములు.

మహిషాసురమర్దనికిని సహజానిమలగాత్రికి
అహిపతిభూషణుసతికిని ఆర్యాదాక్షాయణికినిజయ॥మం॥౧॥
హిమవంతునిప్రియసుతకును శమదమగుణధారిణికిని
కమలార్చితచండికకును కాళికినిమృడానికిజయ॥ మం॥౨॥
ధరనువెలయుమద్దులేట్పురి దాసవరులదయనేలిన
సరసీరుహదళనేత్రికి. శర్వాణిభవానికిజయ॥ మం॥ ౩

—:o:—

వ॥ అటగౌరీదేవికిమ్రొక్కి పతులతోడంగూడిన బ్రాహ్మణభార్యలకుల వణాపూపంబులును తాంబూలకంఠసూత్రంబులును ఫలంబులునిత్యుఖండ బులును నిచ్చి రుక్మిణీదేవి వారలంబూజించిన॥ *

—:o:—

గీ॥ వారలుత్సహించివలనొప్పదీవించి । శేసలిడిరియువతిశిరమునందుం
సేసలెల్ల దాల్చి శివవల్లభకు మొ్రొక్కి । మానినియతిమానిమగువ వెడలె॥

వ॥ యెట్లనిన॥ *

—:o:—

కీర్తనం—కమాసురాగం - ఆదితాళం.

పల్లవి.

వెడలివచ్చెను రుక్మిణి శ్రీగౌరిమందిరము॥ వెడలివ॥

అనుపల్లవి.

కడువడినందెలు ఘల్లుఘల్లుమన
పడతివేగమున భాసురమొప్పగ॥ వెడలి॥

చరణములు.

సంతసమొప్పగ - ఆసఖియయొప్పెమద - దంతియోయనగా
కంతునిబాణమొ కారుమెరుపొ చే
మంతిపూవుల బంతియొయింతియొయనగ॥ వెడ॥౧

వెన్నెలాసోగయో-కలహంసయొ-వన్నెబంగరుబొమ్మయొ
చెన్నుగమరునిరా చిలుకసాంబ్రాణియొ
కన్నువయోసుర కన్నెయోయనగ॥ వెడలి॥౨

యీశానునిసతియో- యింద్రాణియో-రతియో భాసురసరస్వతియో
వాశిగనీధర శేషాదాసుని
దోషమడంచిన కేశవుసతియన॥ వెడలి॥౩

తోహరా॥యివ్విధముగ శ్రీగౌరిమందిరము- వెడలెనురుక్మిణియపుడు ।
నవ్వనజాక్షియయ మెరసె మేఘమున-నగపడు మెరువుయనంగదు॥ ౮౬
కదలివచ్చుకమలాక్షినిజూడగ - కాముబాణమనమొందీ।
యవరుసటులనారాజులువ్రాలిరి - యాధరపైభ్రమజెంది॥ మం॥౮౭

వ॥ ఇట్లు మేఘమధ్యంబున వెలువడి విలసించు క్రొక్కారుమెరుంగు తెరంగునను మరియు ననేకవిధ ప్రభాభాసమానయై యిందుధర సుందరీ మందిరంబు వెడలి వీరమోహినియై చనుదెంచుచున్న సమయంబున నయ్యింతి దరహాసలజ్జావలోకనంబులం జిత్తంబులేమఱి ధైర్యంబులు దిగనాడి గాంభీర్యంబులు విడిచి గౌరవంబులు మఱచి చేష్టలుమాని మెఱుకలుడిగి యాయుధంబులు దిగవైచి గజతురగరథారోహణంబులు సేయనేరక రాజులెల్ల నేలకు వ్రాలిరామేణీలోచన తనవామకరనఖంబుల నలకంబులు దలంగఁ ద్రోయుచు నుత్తరీయంబు జక్కనొత్తుచు గడకంటిచూపులం గ్రమంబున నారాజలోకంబు నాలోకింపుచు॥

.:o:.

కీర్తనము — ముఖారిరాగము - రూపకతాళము.

పల్లవి.

కనియెను రుక్మిణి - తన - కన్నులారా - శ్రీకృష్ణుని॥ కనియె॥

అనుపల్లవి.

మనమున లజ్జయు మరి భయోత్సాహము
పెనగొనుచుండగ ప్రేమ చెలంగను॥ కనియె॥

చరణములు.

శంఖచక్రధరుని చారుతరవక్షుని
పంకజనేత్రుని పరమదయాళుని॥ కనియె॥ ౧॥

అంబుజనాభుని యమృతరసభాషు - పీ
తాంబరధారుని దానవకులరిపు॥ కనియె॥ ౨॥

నీలమేఘశ్యాము శ్రీలలనాలోలు - గో
పాలు కరుణాల వాలు గుణశీలు॥ కనియె॥ ౩॥

శ్రీరమణీమణి యై చెన్నొందు మద్దులే
దూరు సవెలసిన మేరువధీరుని॥ కనియె॥ ౮॥

-:o:-

శా॥ కనియెన్ రుక్మిణి చంద్రమండలముఖిం గంఠీరవేంద్రావలగ్ను । న
వాంభోజదళాక్షు జారుతరవక్షున్ మేఘసంకాశదేహు నగా । రాతిగజేంద్ర
హస్తనిభబాహుం జక్రి పీతాంబరున్ స్వభూషా । న్వితుగంబుకంఠు విజయో
త్కంఠున్ జగన్మోహనున్॥ ... ... ❊

వ॥ ఇవ్విధంబున రుక్మిణీదేవి శ్రీకృష్ణమూర్తిం గాంచి తదీయరూపవ
యోలావణ్య వైభవ గాంభీర్య చాతుర్య తేజో విశేషంబులకు సంతసించి మనో
భవశరాక్రాంతయై రథారోహణంబు గోరుచున్న వరారోహం గనుంగొని
యయ్యవసరంబున॥ ❊

శ్రీకృష్ణుండేతెంచి శత్రురాజులు జూచుచుండ
రుక్మిణీదేవిని గొనిపోవుట.

కీర్తనం—బిలహరిరాగం - ఆదితాళం.

పల్లవి.

యరుగుదెంచెను కృష్ణుడు వేడ్క మీర॥ యరుగు॥

అనుపల్లవి.

యరుగుదెంచెను కృష్ణుడు యదుకులాంబుధిసోముడు
సరసిజాక్షుడు శంభువినుతుడు సకలగుణసంపన్నుడగు హరి॥ య॥

చరణములు.

మదిని సంతోసము ఒప్పగ - భీష్మకరాజ సుతయౌ రుక్మిణి జూడగ

సదయుడగుచు గజవరదుడా సన్నుతాంగినికనులజూచుచు
హృదయమునదలపోసెనివ్విధి యువిదనిలనేనెరుగననుచును॥ యు॥

వదనచిహ్నముతెన్నగ-విభ్రుపల్లుల- విధముసొబగగునుబాగా
సతముపదహార్వేలగోపిక సఖులమెలగితిగానినందొక
ముదితకైననునీవిలాసము. వెదకిననులేదామెననుచును॥ యు॥౭

ధరనుముద్దులేట్సురిని - దాసులను నే-దయనేలినశ్రీహరిని
సరగుననునీసభలనమమను చనినెలతగొనసమయముగునిది
నిరతముగనీసుదతినేలిన నేర్పువడయుదుభూవిననుచువడి॥ యు

—:౦:—

తోహరా॥ అంతట శ్రీకృష్ణుండువచ్చుటయు-అతివమిగులజూచియును.
సంతసమందియుశిరమునువంచెను-సఖియశిగ్గుతోగుతను॥ మం॥ ౪౮
అందరురాజులుజూచుచునుండగ - యతివనుగొనిముదమునను।
పొందికగనుతనరధమునసిడుకొని - పోవుచుండెనంతటను॥ మం॥ ౪౯
వెంబడిగాబలరాముడునడిచెను - యెదువులనంచరిచేరి।
సంభ్రముగనుచనుచుండిరినవలను - సరగునరాజులుమీరి॥ మం॥ ౫౦

—:౦:—

వ॥. ఇవ్విధంబున యారుక్మిణీదేవి సౌందర్యాతిశయంబులంగని మనోత్సాహుండగుచు పరిపంధిరాజలోకంబులు చూచుచుండ మందగమనంబున గంధసింధురంబులీలంజను దెంచి పేరవంబులనడిమిభాగంబు గొనిచను కంఠీరవంబుకై వడి * నిఖిలభూపాలగణంబుల గణింపక తృణీకరించి రాజకన్యకం దెచ్చి హరి తనరధంబుమీదనిడుకొని భూనభోంతరాళంబులునిండశంఖంబు బూరింపుచు బలభద్రుండును తోడునడువయాదవవాహినీపరివృతుండై ద్వారకానగరమార్గంబు బట్టిచనియె నంత * జరాసంధవశులైనరాజులందరు హరిపరాక్రమంబువిని సహింపనోపక॥ *

జరాసంధాదిరాజులెల్లగుములై శ్రీకృష్ణునిపైసమరంబునకేతెంచుట.

మ॥ ఘనసింహంబులకీర్తి నీదమృగముల్ గైకొన్నచందంబునన్ । మన
కీర్తుల్ గొనిబాలదోట్టారుచు నున్మాదంబుతో గోపకుల్ । చనుచున్నారదె
శౌర్యమున్నటికిమీశస్త్రాస్త్రముల్ గాల్పనే । తనుమధ్యన్విడిపింపజేసినగరే
ధాత్రీజనుల్ గ్రంతలన్॥ ... ... *

—:o:—

వ॥ ఘనమృగంబులై యొప్పంబడు సింహంబుల పరాక్రమంబులన్ హరిణమృగావళులాదిగాగలస్వల్పజంతువులల్పంబుగావించిన తెరంగునమన పరాక్రమంబులన్ గణింపక శ్రీకృష్ణుండు యాదవసేనలంగూడి రుక్మిణిం గొనిపోవుచున్నవాడల్లదో నికన్ నీశస్త్రాస్త్రంబులన్ దహింపనే యట్లుగాకుండ నయ్యాదవులంజయించి యమ్మగువన్విడిపింపలేనట్టులైన నిప్పుడమింగలజనులెల్లంపకపకన్ నగియుంగేళిజేయకుందురే యనియొండొరులన్బురిగొల్పుకొని రోషంబులువ్యాదయంబులన్బ్రవగుదుండ నయ్యవసరంబున॥ *

కీర్తనము — ఆరభిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి.

రాజవీరులరుగుదెంచిరి - జరాసంధాది - రాజవీరులరుగుదెంచిరి॥

అనుపల్లవి.

రాజవీరులరిగిరవుడు రణసమేతులగుచును - బహు
(ద్రుత) తేజముమీరగచెలగుచు తీక్ష్ణమగుశరములగొని॥ రాజ॥

చరణములు.

యదువంశోత్తముడగు శ్రీ పతిభీష్మకసుతగొనుటకు

మదికూర్మిరముచెలగగబహు
మదగజతురగములనుమరి రథసేనలగుమిగూడియు॥ రాజ।౧
అదొచూడుడిసంతసమున మదిరాక్షినిగ్గౌనిచను
యనువుంగవునణచియునా
ముదితనుచైద్యునకొసగియు మోదముగాంచెదమనుచును॥ రా॥౨
వాసిగధరమద్దులేటా పురీశుడగుచువెలసియుతన
దాసుడైనశేషయ్యకు
దోషముబాపినహరియని లేశముదలచకదూరుచు॥ రాజ॥౩

తోహరా॥యివ్విధముగజరాసంధాదులు - యుద్ధమునకువెడలిరిచూడా।
నిర్వీరులసైన్యంబులుగదలెను - నలుదిక్కులుచెదురాడా॥మం॥ ౫౧
వనరుగనప్పుడువారిజాక్షునీ - ప్రచ్ఛేదమనుచునువేగా।
అనలముపైకొనివచ్చుమిడుతవలె ఆగ్రహంబుతోన్వడిగా॥మం॥౫౨
మనమునసంతోషంబుపొంగుచు - మన్మధుతండ్రికెదిరి।
కనుబొమలనుముడిబడుచునుండగను-కడురోషముతోననిరి॥మం॥౫౩
నిలునిలురాసీకింతపౌరుషమ - నెలతనుగొనిపోవగనుక్
పొలువుగపోరిజయింతువురా రా-ఘువిబలవంతుడవై నక్॥మం॥ ౫౪
లేనిమెడలయిపుడతిత్వరగనుయా - లేమనొసగిశరణనుము।
మానితముగమర్యాదవహించియు- మన్నించెదమిదినిజము॥మం॥౫౫

వ॥ యివ్విధంబున జరాసంధాదుల నేకవిధంబులపౌరుషంబులాడుచుశ
స్త్రాణంబులువహించి ధనురాది సాధనంబులుధరియించి తమ తమ చతు
రంగబలంబులంగూడి యదువీరుల వెంటనంటందాకి నిలునిలుండని ధిక్కరిం
చిపలికి యుక్కుమిగిలి మహీధరంబులమీద సలిలధారలు గురియుధారా

ధరంబుల చందంబున బాణవర్షంబులు గురిసినయాదవసేనలంగల దండ
నాథులు కోదండంబులెక్కిడి గుణంబులు మ్రోయించి నిలువంబడిరప్పుడు॥

—:౦:—

క॥ అరిబలభటనాయకముల హరిబలములు గప్పబడిన నడరెడుభీకర।
హరిమధ్యసిగ్గుతోడను హరివదనముఁగాంచెచకితహరిణేక్షణియై॥

వ॥ ఇట్లిరుబలంబులేకంబులయి కదిసినంగని భయభ్రాంతురాలగుచు రు
క్మిణీదేవి సిగ్గుతోడంగూడి సాక్షాత్ భగవంతుండగు శ్రీకృష్ణునివదనంబును
గనినంజూచి హరియిట్లనియె॥ *

—:౦:—

కీర్తనము-సురటరాగము- ఆదితాళము.

రగడననుసరించినది.

పల్లవి.

పంకజముఖిచూడూ - యీకలహము - పొంకముతోనేడూ॥

అనుపల్లవి.

యింకువగననీ యుద్వీపతులునను
శంకబెట్టకను చనుదెంచెదరదో॥ పంక॥

రగడచరణములు.

అంగచోళకుర - హాటకొంకణ - కళింగచేది - కర్నాటకబర్బర *
కుంతలద్రావిడ - కొంకణమాళవ - సంతసమవ్రపాం- చాలపుళిందయు*
మగధపాండ్యకా - శ్మలసౌరాష్ట్రియు - అగణితమగు - అయోధ్యఘువాం
ధ్రయు * వంగయవనమళ - యాళఘూర్జరి - శంగకుకాశ్మీర - రాజా
ధిపులును * అతిబలాఢ్యులగు - అసురజనములును - చతురతగలిగిన - సై

న్యముతోడను ॥*॥ రథతురంగములు - రణభేరులుమరి - మదగజంబులతి - ముదమునగదలగ * ఆలవట్టములు - అనువగుధ్వజములు - వేలసంఖ్యలను- వెలయుఛత్రములు * చామరములువిం - జామరంబులును - ప్రేమమీరగ ల - బిరుదులతోడను * కొమరుమిగులభట - కోటులుగొలువగ - రమణీ యవాద్య - రవములంచెలగగ ॥*॥ పరిఘపట్టస - ప్రాసఖడ్గము - ద్గరత్రి శూలములు - గదాశక్తితో * మరకవచములు - మరియునుబాకులు - క రవాలమాది - గలనాయుధములు * వారుణాగ్నేయ - వాయువ్యబ్రహ్మ- వురగహైంద్రాస్త్ర - గరుడాస్త్రంబుల * రథములనిడుకొని - రంజిల్లు చుబహు - మదోన్నతులై - మరిమరిబలుకుచు * ధరనుమద్దులేడ్ - వుర హరియనినను - యెరుగకవచ్చెదు - వీరులగనుమిదో * ప్రకటితమగనా - బాహుబలమునే - యిక త్రిలోకముల - కెరుకజేసెదను *॥ (పంకజముఖి)

—:·:—

వ॥ అనియిట్లు రుక్మిణీదేవిని హరియూరడించెనని చెప్పి పరీక్షిన్నరేం ద్రునకు శుకయోగీంద్రుడిట్లనియె॥ *

—:o:—

తోహరా॥అంతటబలరాముండును మొదలగు - యదువీరులుగూడి।
సంతసముగజరాసంధుని - సమూహముపైనబడి॥ మం॥ ౫౬

పరిపరివిధములసమరము జేయుచు పరిమార్చిరితమరివులా।
సురులునుదివమున జూచుచుండిరా- చోద్యములనుతమకనులా ॥ ౫౭

కరిసంఘంబులనడుమను వెలసెదు-కంఠీరవంబుపగిది।
సరసిజాక్షుడాశత్రురాజులను - చంపసాగెశక్తికొలది॥మం॥ ౫౮

యెన్నవశముగాదాహరాక్రముల యేరికైనభూమీశా।
విన్నునుతనుగదుయిరుసమూహముల-కన్నులగనినతమాషా ॥ మం॥

రథగజతురగములను రాతుసులను రట్టణచియుమరినకటా।
మందమంతోడన్నృపతులసేనల- నిర్మూలము జేయగనపుడా॥ మం॥ ౬౦

రక్తమాంసఖండములునిండగను-రాజబలముధరబడగాఁ।
రక్తిగభూతపిశాచబేతములు- రయమునదినుచుండెనుగాఁ ॥ ౬౧

అబ్బాణపరంపరలకునిలువక - నాయదువీరులుచూడఁ।
తబ్బిబులాడుచుపారిరిరాజులు-తమధైర్యములిడనాడఁ ॥మం॥ ౬౨

చ॥ మగుడిచలించిపారుచునుమాగధముఖ్యులుగూడియొక్కచోఁ।
వగచుచునాలిగోల్పడినవానికిప్రియంగడువెచ్చనూర్చుచుం।
మొగమునదప్పిదేరదముందటబొక్కుచునున్నచైద్యుతోఁ।
బగతురచేతిలోబడక ప్రాణముతోడుతనున్నవాడవే॥ *

—:o:—

వ॥ ఇట్లనేకవిధంబుల యిరుబలంబులందొకరొకరింగదిసి రణంబుసలుపుచున్నయెడ కొంతతడవునకు నయ్యాదవోత్తములచే విడువంబడు బాణాగ్నికణంబులకుం నిలువనోపక జరాసంధాదిరాజవీరులెల్లం సమరంబును చాలించి తామేతెంచిన తెరువంబట్టి మరలిజనిచని కొంతదవ్వునకు అయూసాచిత్తులయినిలువంబడిరయ్యెడ నొక్కచోటునందనేకవిధంబుల వగచుచు తనమగువంగోలుపోయిన చందంబున చింతాక్రాంతుండై సొక్కియున్న శిశుపాలునింగని మగధదేశాధిపతియగు జరాసంధుండిట్లనియె॥ *

—:o:—

జరాసంధాదిరాజులు శిశుపాలుని పరితాపంబు నివారించుట.

—:o:—

గీ॥ బ్రదుకవచ్చునొడల ప్రాణంబులుండిన బ్రదుకుగలిగనేని భార్యగలదు। బ్రతికితివుభార్యపట్టు దైవమెరుంగువగవవలదుచైద్యవలదువలదు॥

వ॥ ఓశిశుపాలా యీదేహంబున ప్రాణంబులుండినయెన్నిదినంబులనైనం బ్రదుకవచ్చును అట్లుబ్రతికినపిదప యెచ్చటనైనంగని యొక్కపడతిని వివాహంబుజేసికొనవచ్చును దైవానుకూలంబేకాని యితరంబేమియులేదు గాన నీవేలవగచెదవని మరియునిట్లనియె॥ *

కీర్తనము—శ్యామరాగము - చాపుతాళము.

ఖండికలు.

వినుమయ్యశిశుపాల వేగదెల్పెదనునీ
మనమునశోకమేలా-శిశుపాలానీ-మనమునశోకమేలా॥ విను॥

ఘనుడుశ్రీకృష్ణుడు కరుణావిధేయుడు
కనకాంబరధరుడు- శిశుపాలా- కనకాంబరధరుడు॥ విను॥

పన్నగదానవి పాలనుగ్రోలియా
చిన్నివయసునదునిమెను-శిశుపాలా చిన్నివయసునదునిమెను॥ విను॥

మూడవమాసమున ముదమునవాడుచు
మూఢుశకటున్నణచెను-శిశుపాలా-మూఢుశకటున్నణచెను॥ విను॥

యేడాదిబాలుడై మొగసితృణావర్తుణ
మెడబట్టుకొనిగూల్చెను-శిశుపాలా-మెడబట్టుకొనిగూల్చెను॥ విను॥

ప్రకటితముగరోల బంధించమద్దుల
అకలంకమునగూల్చెనూ-శిశుపాలా-అకలంకమునగూల్చెనూ॥ విను॥

పశువులమేపుచు బకుడుమొదలగురా
క్షసులయమపురికనిచెను-శిశుపాలా-రాక్షసులయమపురికనిచెను॥ వి॥

జననినిబొంకించి చనియాకాళింగుని
ఘనమెల్లనుదీసెను-శిశుపాలా - ఘనమెల్లనుదీసెను॥ విను॥

శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

శిలలయిందు వ్రిదుగురియ జేయగ గనిగిరిని
చెలగి వ్రేలనునిల్పెను - శిశుపాలా - చెలగి వ్రేలనునిల్పెను॥ విను॥

పదియార్వేలగోప సుదతుల నేలిన
మదనగోపాలుండగును-శిశుపాలా-మదనగోపాలుండగును॥ విను॥

యిదిగాక కంసుని పదిమూడేండ్లకులోన
వధియించెను బలమున-శిశుపాలా-వధియించెను బలమున॥ విను॥

అతనిని గెల్వని క్షితిలోన సమధీరు
సతము వెదకిన లేడు గా-శిశుపాలా-సతము వెదకిన లేడు గా॥ విను॥

మనమెల్ల యెంతటి ఘనము గలిగినట్టి
మనుజులమగుదుమోయి-శిశుపాలా-మనుజులమగుదుమోయి॥ విను॥

ప్రాణములుండిన పడతి ద్వారకకపోదు
మానహీనమువగచుట-శిశుపాలా-మానహీనమువగచుట॥ విను॥

సిరతము మనమేలు శాశ్వులకును చనుట
సరియగును మదినెంచగ-శిశుపాలా-సరియగును మదినెంచగ॥ విను॥

ధరను మద్దులేటి పురినీ వెలయు దాస
వరదుడగును స్థిరముగ-శిశుపాలా- వరదుడగును స్థిరముగ॥ విను॥

—:o:—

వ॥ అనియిట్లు శ్రీకృష్ణుని వృత్తాంతం బెరింగించియు వెండియు నతని కిట్లనియె॥ *

శ్లోకము.॥ హరిణాపి హరేణాపి బ్రహ్మణాపి సురైరపి
లలాటలిఖితా రేఖా పరిమార్ష్టుం న శక్యతే॥

వ॥ విష్ణువు చేతగాని ఈశ్వరుని చేతగాని బ్రహ్మచేతగాని యితరులైన దేవతల చేతగాని నొసట వ్రాయబడిన వ్రాత తుడిచి వేయనలవిగాదు గాన యత్నానికై వగచుట నప్రయోజనంబులని మరియు నిట్లనియె॥

తోహరా॥ శ్రీమన్నారాయణుడౌకృష్ణుడు-శిశుపాలుడ చెప్పెదను।
ప్రేమమీరనాయాదిలక్ష్మియగు - భామను తాగైకొనెను॥ మం॥ ౬౩

సలలితముగమధురాపురంబుపై-సప్తాదశమారులను।
బలములతో నే బోవగనీతడు-బలమణచెనుమరినన్ను॥ మం॥ ౬౪

కామపాలుచే కొట్టుబడగనీ - కృష్ణుడుకరుణనువిడచెన్।
క్రమ్మరసిరువదిమూడక్షౌహిణి - కడుబలసైన్యములను చేన్॥ మం॥ ౬౫

ఏమనెనిమిదోతూరున నేవచ్చియు - పగతులనందరితరిమి।
విదితముగను నేవిజయముగొంటని - యిచ్చజేర్చినీవినుమీ॥ మం॥ ౬౬

కాలముమంచిదిగనుకకృష్ణునిను - గెలచెమనలనిప్పుడును
నేలనుసింమనుశోకంబులుమరి - నీకచైద్యవిడుమనెను॥ మం॥ ౬౭

వ॥ అనియిట్లు జరాసంధుండు నతనియొద్దిరాజులును శిశుపాలునిపరితాపంబునివారించి తమ తమ భూములకుంజనిరి శిశుపాలుండునను చరిసేనాసమేతుండై తననగరంబునకుంజనియె ❋ సంతరుక్మియనువాడు కృష్ణుండురాక్షసవివాహంబున దనచెలియలింగొనిపోవుటను సహింపకనే కాక్షౌహిణి బలంబులతోడ సమరసన్నాహంబునన్వెడలె నెట్లనిన॥

శ్రీకృష్ణుండు రుక్మిణీదేవింగొనిపోవ వెరింగి
రుక్మియనువాడు సమరంబునకేతెంచుట.

కీర్తనము-కరహరప్రియరాగము- రూపకతాళము.

పల్లవి.

రుక్మడు వెడలెన్ బహు రూఢిమీరగాను వేగ॥ రుక్మడు॥

ఓం శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

అనుపల్లవి.

నికరముగనునీలవర్ణు   నుకరణగించెదననుచును
(దు)ర్గకురనరదమెక్కియుబహు నికరులు బేరులుచునువడిగ॥రుక్మ॥

చరణములు.

సారధినవ్వుడుగ - బిలచియు - సరగునతోలుమురధమని
ధీరతతోడగ ... ... *
ఘోరశరములనుబూనియు   క్రూరముతోడనువేగమె
నీరజనేత్రుండనిమది   నెంచకబహుదూషింపుదు॥రుక్మ॥౧॥

బల్లిదుడగునే - నాడిన - వంశముపదుగూరిరాజుల
కల్ల జేసినీ ... ... *
గొల్లదునాచెల్లెలగొని   యుల్లాసముమీరగాను
అల్లదొచనుటయుగనుమటు అతిత్వరచనవలెననుచును॥ రుక్మ॥౨

హరుడగుగాని - లేకను - సరసిజభవుడైననుమరి
నిరతముగానీ ... ... *
ధరమద్దులేద్పురివెలసిన   దానవరదుడగుగానీ
స్థిరముగనతనినిణచెద   చెలువుమీరననిబలుకుచు॥ రుక్మడు॥ ౩

వ॥ అనియిట్లు నారుక్మిహరికోలంచి నెరుంగక సారధినదలించిరధంబుగూడందోలించి గోపాలకవెన్నమ్రుచ్చ నిమిషమాత్రంబు నిలు నిలుమని తిరస్కరించి బలువింటనారిసంధించి మూడువాడి తూపులహరినినొప్పించియిట్లనియె॥ *

సీ॥ మాసరివాడవామా పాపగొనిపోవ యేపాటిగలవాడ వేదివంశ। మెందుజన్మించితివెకడ పెరిగితి వెయ్యదినడువడియెవ్వడెరుగు మానహీను

డవీవు మర్యాదలెరుగవు మాయగ్రైకొనికానిమలయరావు। నిజరూపము నశత్రునివహంబుపైబోవు వశుధీశుడవుగావు। వావిలేదు కొమ్మనిమ్మునీవు గుణరహితుండవు విడువువిడువవేని విలయకాలశిఖిశిఖాసమాన శితశిలీముఖముల గర్వమెల్లగొందు కలహమందు॥ ... ... *

వ॥ వెండియునిట్లనియె॥

కీర్తనం—మెదుకులకాంభోదిరాగం - ఆదితాళం.

పల్లవి.

వాదేలనోయదుకు లాధమనీకు॥ వాదేల॥

అనుపల్లవి.

నీదుకులముమాలో భేదామైయుండగ
మాదయనొసగక మరియుమ్రిచ్చిలించి
నాదుసహోదరిని న్యాయమగొనిపోవ
సాధుజనులకిది సహజమేర-ఔర॥సాధూ॥ వాదే॥

యేవగనైనను యింతినొసగినన్ను
బోవుమనుచుశరణు బొందితివేని
యీవసుధనుకొన్ని యేండ్లుబ్రతుకుదు లేక
నావల్లహతమాట నదితప్పదు ఔర॥ నావల్ల ॥వాదే॥

ధీరుడవైయున్న పారకనాకోర్క
వీరసమరమునకు శూరుడనిలుమురా
ఘోరుణిమద్దులే దూరవెలయుహరిగ
కోరిపలుకనేల గొల్లవాడ-ఔర॥కోరిపలు॥వాదే

—:o:—

శ్రీ రుక్మిణీ కల్యాణ సంకీర్తనలు.

ద్విపద.

అనియివ్విధంబున యారుక్మిడవగ-వినికృష్ణుడంతట వేటఁ-తోనగియు *
యొకటఁ-బాణంబున విల్లునుద్రుంచి - గ్రక్కున యాతనిగర్వమువదలు * న
టులయారిట మేను నాటగ వేసి - పటుతరముగ నేనిమిదిట ఘోటకముల *
సారధి రెంటనుసంహారించియును - కరమర్ధిమూడింట ఘనపతాకమును *
తునియలు జేయుగా తొడరి వేవేగ - కనిరుక్మిణుమరోషకలితుడైనంత * మరి
యొకటఁ-విల్లందమాధవుడెంగి - గురుతుగాచూపట్టి కొట్టగదునిగ * వెండి
య్యునింకొకటఁ- వేటఁగుధనువు - దండధరునివలె తడయకబట్ట * ఘనకలుజే
యనం తనుదురాత్మకుడు - కనులనిప్పులువారలకడుఘోరమగుడు * పరిఘ
పట్టసశూలపాసకరవాల - ము - ద్గరభిండివాలతోమ్మరత్రిశూలాది * గాగ
లనాయుధంబులనెన్నిగొసిన - వేగమెనన్నిట విరిగనుకనురికె * అంతటపా
రక అతిధీరుడగుచు - చెంతనుండెడుగధచెయిబట్టిలేచి * అనలముపైకొని
యాగ్రహంబునను- వెనుకటిగతిగానకనువచ్చుమిదుత * విధమునకృష్ణునిరధ
ముపైనుమికి - పదపడిఖడ్గచుల్ బలునాయుధముల * పొడిపొడిజేయనప్పు
రుషోత్తముండు - కదువడికోపంబు కపలిరానంత * ఘనమగుఖడ్గంబుకర
మునబూని - మనమునతనినిదునుమగనిప్రుడు * ననువగునిదియనినడుచుచు
న్నంత - కనిరుక్మిణీదేవికదలినేతెంచి * సదమలమతితోడ సారసగర్భు-
మృదుపదములబట్టిముదితయిట్లనియె॥ *

—:o:—

వ॥ ఇవ్విధంబున రుక్మరుండు హరిచే సారధినిం సకలాయుధంబులం గోలుపోయి రధంబుడిగ్గిపారిపోకధీరుండగుచు తనకరంబునవొకటఁ ఖడ్గంబు బూనిదన్నానలంబునైంబమమిదుతచందంబున యాకృష్ణురధంబుపై ధుమికి ఖడ్గకవచంబులంచూర్ణంబుజేసిన సహింపక మెమంగులుచెదర నడిదంబువెరికి జళిపించివానిశిరంబు దెగవ్రేయుదునని గమకించి నడుచుచున్ననడ్డంబువచ్చి రుక్మిణీదేవి హరిచరణారవిందంబులు పట్టుకొనియిట్లనియె॥ *

సహోదరుండగు - రుక్మినివధింపబోవు

శ్రీకృష్ణునితో రుక్మిణీదేవి చంపవలదని నుతించుట.

మత్తకోకిలకీర్తనము.

యమునాకల్యాణిరాగం - అటతాళం,

పల్లవి.

సన్నుతించెదానను యో   సారసాక్షమనవివిను॥సన్ను॥

అనుపల్లవి.

(మ్రొత)పన్నగపతిశయనదేవ .   పంకజసంభవనుతహరి॥ సన్ను॥

చరణములు.

నిన్నునీశ్వరదేవదేవుని   నిర్ణయింపకలేకయో
సన్నుతామరకీర్తిశోభిత   సర్వలోకశరణ్యహా
యన్నయీతడు నేముజేసె   మహాపరాధమునీయెడన్
నన్నుమన్ననజేసికావుము   నాధనాధదయానిధేహరి॥సన్ను॥ ౧

కల్లగాదనివిన్నవించుట   గాదువల్లభయీతేసిన్
బిల్లదుందెగఁజూచితేనియు   భాగ్యవంతులమైతిమా
కల్లుడయ్యెముకుందుడీశ్వరు   డంచుమోదితులైనహా
తల్లిదండ్రులుపుత్రశోకము   చాల్చిచకూఁడదురీశ్వరా-హరి॥సన్ను॥

వ॥ ఓదేవా మిముంసాక్షాత్ పరబ్రహ్మస్వరూపుండవని యెరుంగక మాయన్నయగు నితండు మహాపరాధంబు గావించెరగాబోలు నీసమయంబున నాయెడంగృపజేసి నితనిందునుమకరక్షింపుండని ప్రార్థించెద* అట్లుగాక నితనింబురికొల్పితిరేని సాక్షాత్ భగవంతుండగుహరియేమాకల్లుం

డా మెనికంగొరత యేమని సంతోషించుచుండెడి. మాతల్లిదండ్రులా సంతోషంబు మాని పుత్రశోకంబునం జిక్కుఁదురీశా॥ *

—:o:—

కీర్తనము—ఆహిరి రాగము - అటతాళము.

పల్లవి.

మనవిని వినరాదా మానిత గోవిందా-ముకుందా॥మన॥

అనుపల్లవి.

ఘనము గయదువంశంబున వినుతికెక్కఁ వతిరించుచును
మనమలరగ నన్నుఁగొనిన కనకాంబర ధరణా-శ్రీరమణా॥ మన॥

చరణములు.

సన్నుతసుచరిత్రా సరసీరుహ నేత్రా-స్తుతిపాత్రా (స)
పన్నగపతి శయన నాదు విన్నపమాలించియు నను
మన్నన జేసియు నికమా యన్నను కరుణించు-మన్నించు॥ మన॥

సురమునిగణవినుతా సూరిజనపవిత్రా-శివమిత్రా (సుర)
హరియగు భగవంతుడు మా కల్లుడా మెనని ముదమున
మురియుదు మాతలిదండ్రులు మోదమువిడి నేదరు చికెక్కఁదరు॥ మన॥

ధర వెలసిన శేష దాసమనోల్లాసా-వికాసా (ధ)
పరమపురుష భవవినాశ పరమదయానిధే శ్రీకర
కరివరదవిధాత జనక గిరిధర కృపలేదా-శ్రిత మోదా॥మన॥ 3

మ॥ అనిడగ్గుత్తికతో మహాభయముతో నాకంపితాంగంబుతో। వినత శ్రాంతముఖంబుతో శ్రుతిచలద్వేణీకలాపంబుతో। గనుదోయింజడిగొన్న భాష్పములతో గన్యాలలామంబు। మిక్కిఁ నరుక్మిం డెగ్రవేయా బోకమగిడెక్ కృష్ణుండురొచిష్ణుడై॥ ... ... *

వ॥ ఇట్లనేక ప్రకారంబుల శ్రద్ధాభక్తివినయంబుల రుక్మిణీదేవి నభ్భగవంతునిం బ్రార్థింప యమ్మానిని మృదుమధురవచనంబులం గరుణించి నాదురాత్మకుండగు రుక్మిని వధించుట మానిక్రోధంబువిడనాడెనంత॥ ❀

శ్రీకృష్ణుండు రుక్మిని వధించుట మాని

యతనికినవమానంబు గావించుట.

తోహరా॥ ఇటులవధించక బావారంమని- వేళిమిగా బిలచియును।
పటుతరముగబంధించియునపుడు- బహునగవులనగచుచునూ॥ ౬౮

ఒకకత్తియుచేపట్టియుగొరిగెను - యొకచెంపనుగడ్డమును।
వకపార్శ్వముగనుతలయును- మూతియువక్రపరచివిడువగను॥ ౬౯

-:o:-

• వ॥ ఇవ్విధంబున రుక్మిణీదేవి సహోదరుండగు రుక్మింజంపుటమాని యోబావారంమని చిరునగవునగుదుహాసింబట్టి బంధించి గడ్డంబును మీసంబునుందలయును నొకకత్తివాతియమ్మున రేవులుభారంగొరిగివిరూపింజేసె॥ ❀

తోహరా॥ అంతటయదువులుపరసైన్యంబుల-యదరదోలివచ్చిరిగాక।
నంతకృష్ణురథచెంతకట్టుబడి-నడలురుక్మిణునికనగాక॥ మం॥ ౭౦

కదలివచ్చిబలభద్రుడునాతని - కట్లనువిడచియుమరియుక।
హరినిజూచియునుబలికెనునీకిది - యనువగునామదేయురయక॥ ౭౧

-:o:-

వ॥ అంతట యదువీరులు పరసైన్యంబులం బారదోలి తత్సమీపంబునకువచ్చిరప్పుడు హతప్రాణుండై కట్టువడియున్నరుక్మింజూచికరుణజేసి బలభద్రుండు బంధంబువిడిచి హరిడగ్గరియిట్లనియె॥ ❀

బంధువుండగు రుక్మినవమానించుటకుం దగదని

శ్రీకృష్ణునితో బలభద్రుండు బలుకుట.

క॥ తలమనక భీష్మ నందను తలయునుమూతియునుగొరుగదగవే బంధుం।
దలయునుమూతియుగొరుగుట దలదరుగుటకం టెతుచ్ఛతరమువుపత్మా॥ *

తంగచపాటవఱజమెట్టు, కాపిరాగం-అటతాళంబాపు.

పల్లవి.

గోపాలకృష్ణా-గోపాలకృష్ణ గోవర్ధనధరణ-గోవర్ధనధరణ॥
శ్రీపతేమునిపాలన - వినుమా- గోపకులోద్ధారణ॥ గోపాల॥

చరణములు.

కంసమదహరణ-కంసమదహారణ కాంచనచేలన-కాంచనచేలన
అంచితమెరుగకనా - రుక్మణు - హింసించతగవగునా॥ గోపా॥౧

పంచశరుజనక-పంచశరుజనక బంధువుండనక-బంధువుండనక
మంచితములేకా - సరియే - నెంచిబంధించిగొరుగా॥గోపా॥౨

ధరమద్దులేట్పురి-ధరమద్దులేట్పురి దాసవరదహారి-దాసవరదహారి
కరుణజూడుమురహారీ-యతనిని- కమలనాభశౌరీ॥గోపాల॥ ౩

—:o:—

వ॥ ఇట్లుబలరాముండు రుక్మణుని భంగంబునకై తనసోదరుండగు కృష్ణునింగని యోకృష్ణా నియ్యది మంచి చెడుగనియోచించక భీష్మకరాజ తనయుండగు నీరుక్మి నీలాగునబంధించి తలయును మూతియుంగొరుగుటకుం దగవగునే * మఱియునీలాగునతలయును మూతియుంగొరుగుటయందునుం

తలం దెగవేయుటకంటెను మహాతుచ్ఛతరం బగుంగాన మీరలు సాక్షాత్ భగవతుండవయ్యును బంధువునీలాగున నవమానంబు జేయుందగ వేయని మరియునిట్లనియె॥ *

-:౦:-

క॥ కొందరురిపులనియులుగవు కొందరుహితులనుచు మేలుకూర్పవనిజ మీ। వందరియందునుసముడవుపొందుగనేలట్యావిషమబుద్ధిననంతా॥ *

—:౦:—

వ॥ ఓకృష్ణా కొందరుశతృవులనికోపము సేయకనున్నా మఱికొందరు స్నేహితులని మేలొనర్పకనున్నుఅందరియందును సమానుడవై యుండు న ట్టిమీకీరుక్మిం కోపించుట కారణంబేమని యనేకవిధంబులం బలికి తదనంతరమున॥ *

—:౦:—

సహోదరు భంగంబునకై దుఃఖించుచున్న రుక్మిణీదేవింగని బలరాముండూరార్చుట.

తోహరా॥అన్నగురుక్మిణుయవమతికోర్చక-యుడలురుక్మిణికిననియెక్।
యెన్నగానుమక్ చేసుకున్నమీ-యన్నపూజఫలమనియెక్॥ మం॥ ౭౨

సారసాక్షుడగు వేంకటవిఠలుని-సన్నిధినవమతిపడగాక్।
చేర్చివార్సెయాశారదపెనిమిటి-చెలియవగవవలదింకక్॥ మం॥ ౭౩

పూర్వకమఃఫలమనుభవింపకను-బ్రహ్మారుద్రులకునైనక్।
నీరజాక్షితప్పింపగవశమె - నీధరలోనెందైనక్॥ మంగ॥ ౭౪

అయిననిర్భ్య వినిదండించియుమరి- ఆదరించువాగళ్ళలరే।
నెయ్యముమీరగనెంచగనతనికి-నేటికికర్మిడేరే॥ మంగ॥ ౭౫

బ్రహ్మచేతకల్పితమైయుండును - ప్రబలంబగురోషమునక్।
నిమఃలమునుచారనీకసహోదరి-నైననువధియింపగనుక్॥ మం॥ ౭౬

సారసాక్షినిటులుండగనీకును-సారెకుశోకమూలేలా।
పరపురుషడగుశ్రీహరియితడగు-భావింపుముమదిచాలా॥మం॥ ౭౭

వ॥ అనిమరియునిట్లనియె॥

కీర్తనం—హిందుస్తానికమాస్ రాగం - ఆదితాళం.

పల్లవి.

మేలగునాచెలి మేదినివగచుట
బాలరోనీసరీ బాలికలకునిటు॥ మేల

అనుపల్లవి.

చాలుచాలువై వేలగునీపతి
బాలకృష్ణుడై ప్రబలెనుశ్రీహరి
వాలాయముగను వనజనేత్రివిను
జాలముశాయక సన్నుతిసేయుము॥ మేల॥ ౧

చరణములు.

శ్రీసాక్షాత్హరి జేసినదెల్లను
నీసహోదరుని దోషములరిగెను
శ్రీశుడనగనతని చెలువుగనెన్నుము
లేశమయిననమది క్లేశమునెంచకు॥ మేల॥ ౨

యెంతటివారికి యిందుముఖిరో-నీ
కంతుజనకుడే కాంతుడగుటకును
సంతసమగునిది సామజయానరో
చింతలమానుము శ్రీలలనామణి॥ మేల॥ ౩

ధరనువెలయుశ్రీ కరమద్దులేట్పురి
హరియగుభక్తిని స్మరియింపుము-మరి

సరసిజభవముఖ సన్నుతాంగుడౌ
కరివరదుడునిను కరుణనుబోధును॥ మే॥౪

వ॥ మరియును॥

—:o:—

క॥ అజ్ఞానజమగుశోకము । విజ్ఞానవిలోకనమునవిడువుమునీకుం । బ్రజ్ఞావతికిందగునే । అజ్ఞానులభంగివగువనంభోజముఖీ॥ ... ... *

—:o:—

వ॥ అజ్ఞానముతోసమంధించిన శోకాన్ని విజ్ఞానంబనెడు జ్ఞానాన్నవలంబించి విడిచిపెట్టుము అజ్ఞానులవలె దుఃఖించుటకుందెలివిమంతురాలవైన ఆదిలక్ష్మియగునీకుందగునేయని యిట్లుబలభద్రునిచేదెలుపంబడి రుక్మిణీదేవి దుఃఖంబుమానియుండేసట రుక్మియనువాడు ప్రాణావశిష్టుండై విడువంబడి తనవిరూపభావంబునకునెరియుచు హరింగెల్చికాని కుండినపురంబుచొరనని ప్రతిజ్ఞ జేసి తత్సమీపంబుననుండె నివ్విధంబున॥ *

—:o:—

క॥ రాజీవలోచనుడుహరి రాజసమూహములగెల్చి రాజసమొప్పన్। రాజితయగుతనపురికిని రాజాననదెచ్చె బంధురాజిసుతింపన్॥ ... *

వ॥ అయ్యవసరంబున॥

—:o:—

—(శ్రీకృష్ణుని వివాహంబునకై ద్వారకానగరంబునందలంకరించుట.)—

కీర్తనము - కల్యాణిరాగము - ఆదితాళం.

పల్లవి.

శృంగారముజేసిరి ద్వారకపురము॥శృంగారము.

అనుపల్లవి.

శృంగారముగాను సుదతులందరుగూడి
బంగారుమయముగ పంకజాక్షునిపురము॥శృంగా॥

చరణములు.

మాణిక్యతోరణములను-పురవీధుల-ప్రాణకాపుదురనగను
ఆణిముత్యములను అందందుజేర్చియు
చానలద్భుతముగ సరగునగట్టియు॥ శృంగార॥౧॥

చొక్కపు-మాముత్యములను-ముగ్గులదీర్చి-మక్కువమీరగను
ప్రక్కనపన్నీరు గంధముత్తరులను
చక్కగగోడల సరమువేటమీర॥ శృంగా॥౨

హెచ్చైనగోపురముల-దేవాలయ-రచ్చలుగల స్థళముల
రత్నకుందువెలయు రమ్యపుతేరులను
మెచ్చునటులబహు సచ్చరితంబుగ॥ శృంగా॥ 3

మరియుస్త్రీపురుషులకట-ఆనంద-భరితమనసులగుట
సరిగవస్త్రములను సకలభూషణముల
పరిపరివిధముల పరిమళాదులనెల్ల॥ శృంగా॥౪

సలవపందిళ్లాదిగా-వేయించిరి-పలుతెరగులనుబాగా
యిలనుసాద్దులేదు వెలయుగోపాలునకు
సలలితముగపెండ్లి జరుగుననుచుమిగుల॥శృంగా॥౫

—:o:—

వ॥ ఇట్లనేకవిధంబుల నయ్యాదవేంద్రునినగరంబు శోభాయమానంబై తెప్పె నయ్యవసరంబున॥

——() శ్రీకృష్ణుండు రుక్మిణీదేవినిం బెండ్లియాడుట. ()——

—:o:—

మ॥ ధృతకీర్తిఁ హరి పెండ్లియాడెనిజచేతోహారిణిఁ మానవైభవగాంభీర్య విహారిణిఁ నిఖిలసంపత్కారిణిఁ సాధుబాంధవసత్కారిణి బుణ్యాచారిణిమహాదారిద్ర్యసంహారిణిఁ సువిభూషాంబరధారిణిఁ గుణవతీచూడామణిఁ రుక్మిణిఁ॥ *

ఇది కవి పెదతండ్రిచే జేయబడిన పెండ్లిపాట.

కీర్తనము—ముఖారిరాగము. ఆదితాళము.

పల్లవి.

ఆనందమానందమాయనే - మన - కృష్ణుఁడు పెండ్లికొడుకాయనే
మన - రుక్మిణీ - పెండ్లికూతూరాయనే-   నేఁడు

అనుపల్లవి.

ఆనందసుతుని పెండ్లి - సానందముగవినుడి॥   ఆనంద॥

చరణములు.

రాజీవలోచనుడు వేగను - సకల - రాజసమూహములగెల్చెను
భీష్మ - రాజాకుమార్తెను దెచ్చెను - యెంతో - రాజసమొప్పబంధు
రాజీనుతింపగా॥   ఆనంద॥౧

పురముశృంగారము- శాయను-స్వామిపరివారములనపుడుబంపెను
వారు - వరుసతోయిండ్లవాకిళ్లను   శుభ
కరమొప్ప వేడుకలు - స్తిరముగజేసిరపుడు॥   ఆనంద॥౨

చెప్పన్న దేశములవారును-శ్రీ-యదుపతి పెండ్లివార్తవినియును
చాల - గొప్పైనకానుకలు గొనుచును మిగుల
ఒప్పైనద్వారవతికి అప్పుడెవచ్చినారు॥ ఆనంద॥౩

అండజగమనునిచూడను - సకల - మండలాధిపులెల్ల వేడ్కను
వే - దండహయరథములతో రాగను వారికి
దండిగవిడుదుల-నా ఖండలానుతుండుజూపె॥ ఆనం॥౪

సుందరాంగులు పాటలుపాడగ-బ్రహ్మానందముతోనప్సరులాడగ
దేవ - బృందములుపుష్పలుగురియగ మన
కందర్పజనకుడైన యిందిరేశుని పెండ్లి॥ ఆనంద॥౫

శృంగారవతియైనరుక్మిణి - పు - ణ్యాంగనమణులుగొలువగను
మణి - తనచెంగటనున్నసంపత్కారిణి మెడను
మంగళసూత్రము ప్పొంగుచుగట్టెనుకృష్ణుడు॥ ఆనంద॥౬

తీరైనముత్యములు చేపట్టిరి-యిరువురు- ఖ్యాతిగతలంబ్రాలుబోసిరి
సతి - పతులేకముగగూర్చుండిరి కృష్ణుడు
ప్రీతిమీరగను ఆ నాతిచేపట్టినాడు॥ ఆనంద॥౭

ధరలోనమద్దులేటి - పురమున శ్రీహరి: అరమరలేకను వెలసినా
డనుచు- స్థిరముగ తన్నుమదిలో నమ్మిన భక్తుల
కరుణించి బ్రోచినట్టి పరమపురుషుని పెండ్లి॥ ఆనంద॥౮

—:o:-

వ॥ ఇవ్విధంబున శ్రీకృష్ణుండపరిమితోత్సాహంబున భీష్మకరాజ పుత్రిక యైన రుక్మిణీదేవినీవివాహంబు జేసికొనియె నయ్యవసరంబ॥ *

క॥ హరిపెండ్లికి గైకేయక కురుసృంజయయదువిదర్భకుంతి నరేంద్రు
ల్ । పరమానందముబొందిరి ధరణీశులలోనగాఢతాత్పర్యములన్॥

.:o:-

గీ॥ అనఘయాదిలక్ష్మయైనరుక్మిణితోడ గ్రీడసలుపుచున్నకృష్ణుజూచి। పట్టణంబులోనిప్రజలుల్లసిల్లిరి ప్రీతులగుచుము క్తకీర్తులగుచు॥ ... *

వ॥ అని చెప్పి మరియునిట్లనియె॥ *

తోహారా॥యీచరిత్రమును ధరనెవరైనియు-వినినపఠించినమిగులా।
వాసిగగలుగుయిహపరసుఖంబులును-శ్రీశునికరుణనృపాలా॥ మం॥
మంగళమగుశ్రీ రుక్మిణీపరిణయ-మనునీచరితముభువిలోన।
పొంగుచువినువారికినెల్లప్పుడు-పొలుపగుశ్రీహరిపురిలోన॥

—:o:—

వ॥ అనియిట్లుపరీక్షిన్నరేంద్రునకు యిప్పుణ్యాచారిత్రంబగు శ్రీరుక్మిణీకల్యాణమును శుకయోగీంద్రుండు వినుపించెంగాన యిట్టిభగవత్కథ నెవ్వరైనియు శ్రద్ధాభక్తితోడ వినినంబఠించినను నొరులకు వినుపించినను నీయిహమందు పుత్రులంబడసి యనేక సౌఖ్యంబులంబొంది యావలనాపరీక్షిన్నరేంద్రుని పగిదియె మోక్షాన కర్హులగుదురని తాత్పర్యము॥ *

శ్రీరుక్మిణీసమేత గోపాలకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః.

మంగళము యమన్ రాగము - త్రిపుటతాళము.

పల్లవి.

వెంకటేశమంగళం విజయభోషమంగళం॥ వెం॥

అనుపల్లవి.

పంకజభవనుతమురహరి పరమపురుషభక్తపోష
శంకరహిత సరసిజాక్ష సామజవరదాశ్రీహరి॥ వెంక॥

చరణములు.

నారదపూజితరఘువర నారాయణయఖిలేశ్వర
సారదయాకరభవహర సనకసమునివరపాలన॥ వెం॥౧

10293